1 клас

Мирослава Козак
Ольга Корчевська

МАТЕМАТИКА

Видавництво «Підручники і посібники»

Числа 1–10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Склад числа

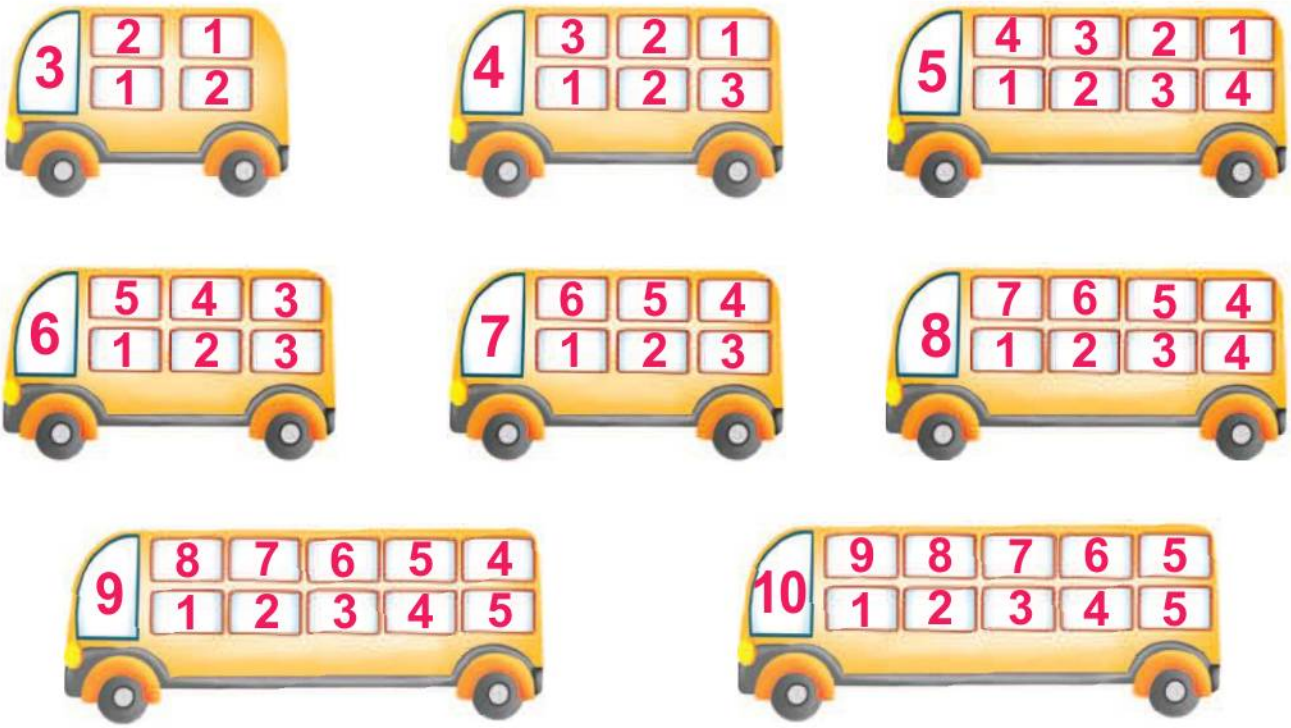

Таблиці додавання

□ + 2

1 + 2 = 3
2 + 2 = 4
3 + 2 = 5
4 + 2 = 6
5 + 2 = 7
6 + 2 = 8
7 + 2 = 9
8 + 2 = 10

□ + 3

1 + 3 = 4
2 + 3 = 5
3 + 3 = 6
4 + 3 = 7
5 + 3 = 8
6 + 3 = 9
7 + 3 = 10

□ + 4

1 + 4 = 5
2 + 4 = 6
3 + 4 = 7
4 + 4 = 8
5 + 4 = 9
6 + 4 = 10

□ + 5

1 + 5 = 6
2 + 5 = 7
3 + 5 = 8
4 + 5 = 9
5 + 5 = 10

□ + 6

1 + 6 = 7
2 + 6 = 8
3 + 6 = 9
4 + 6 = 10

□ + 7

1 + 7 = 8
2 + 7 = 9
3 + 7 = 10

□ + 8

1 + 8 = 9
2 + 8 = 10

□ + 9

1 + 9 = 10

Ольга Корчевська, Мирослава Козак

МАТЕМАТИКА

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2025

УДК 51(075.2)
К 66

Підручник розроблено відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів під керівництвом О. Я. Савченко

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(*наказ МОН України від 07.01.2025 р. № 22*)

Дорогі першокласниці й першокласники!

Перед вами підручник, який проведе вас таємними стежками в чарівну країну МАТЕМАТИКУ, у якій живуть числа, фігури, задачі, величини. Вона навчить вас обчислювати, міркувати і застосовувати математичні знання в житті.

Успіхів вам!

Авторський колектив

Умовні позначення

— упиши потрібний знак

— робота в парі

— цікаві завдання

— песик Радик вчить математику з тобою

Інтерактивний електронний додаток

Корчевська О.
К 66 Математика : підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти / О. Корчевська, М. Козак. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2025. — 112 с.
ISBN 978-966-07-3237-7

УДК 51(075.2)

ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ
Ознаки об’єктів. Кількісна лічба

Розкажи, що ти бачиш на малюнку.

Полічи всі кружечки, починаючи із синього. Полічи їх, починаючи із зеленого; із жовтого. Скільки кружечків?

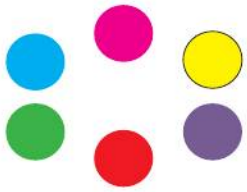

При лічбі кожен об’єкт лічать один раз і жодного об’єкта не пропускають. Кількість об’єктів не залежить від порядку їх лічби.

Спільні й відмінні ознаки об’єктів

Скільки м’ячів? Скільки яблук? Скільки сніжинок?

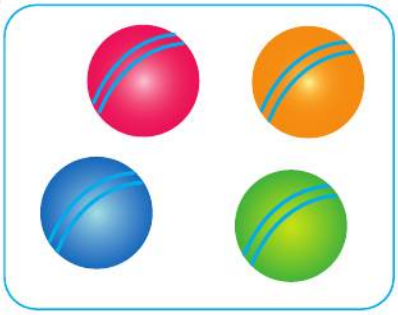

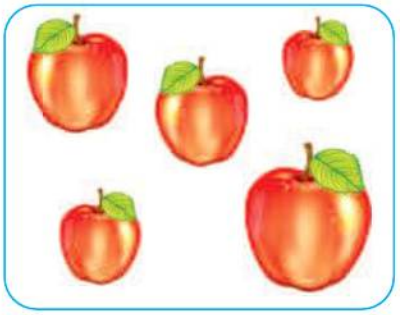

- На малюнку всі м’ячі мають однаковий розмір, однакову форму, але різний колір.
- Чим подібні й чим відрізняються яблука? А сніжинки?

Що спільного в кожному намисті? Що відмінного?

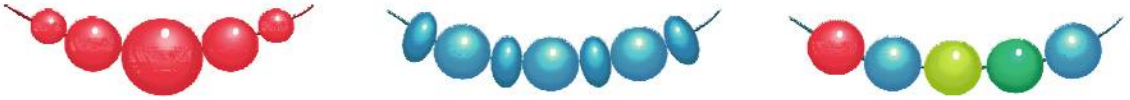

Скільки зображено великих кубиків? А маленьких? Скільки зелених кубиків? А синіх? Скільки всього зображено кубиків?

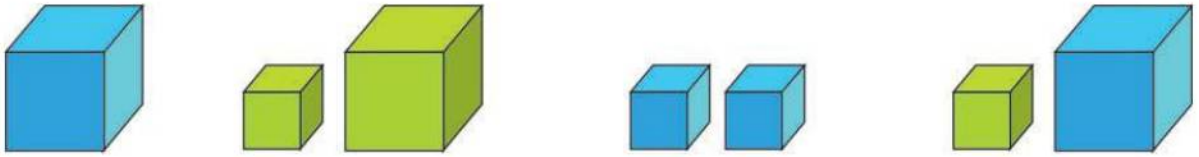

Визнач, що змінюється кожного разу. А що не змінюється?

Визначте, яка фігура «зайва». Поясніть, чому вона зайва.

Порядкова лічба

- Якого кольору перший автомобіль? Третій? Четвертий? Другий? Шостий?
- Якого кольору автомобіль стоїть між четвертим і шостим автомобілями?
- Якого кольору останній автомобіль?

- Скільки вагончиків у поїзді?
- Який по порядку голубий вагончик? Рожевий? Зелений?

Порівняй об’єкти в кожній парі за кольором, формою та розміром.

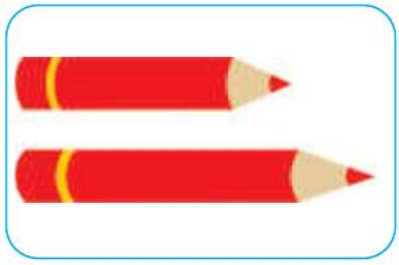

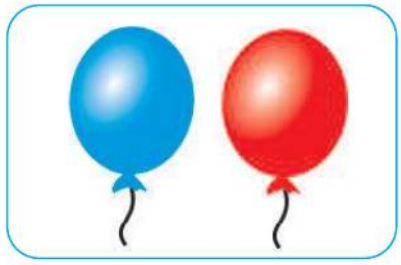

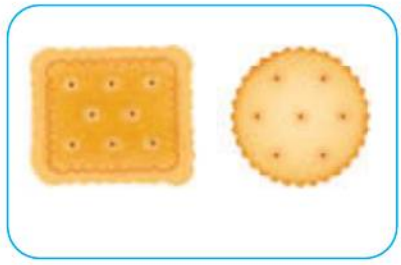

Які ознаки фігур змінилися? Які збереглися?

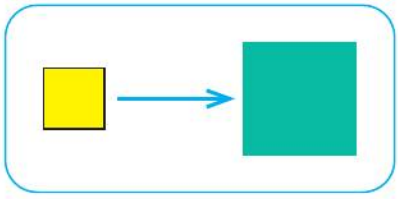

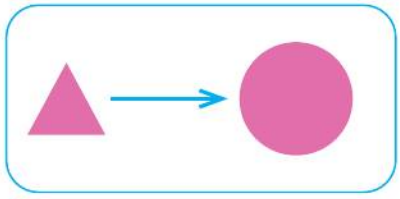

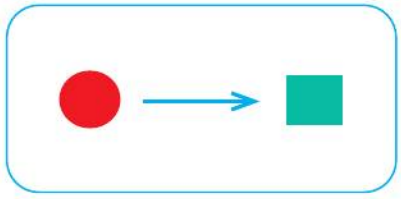

Відношення між об’єктами

Якого кольору найширша стрічка? Найвужча? Якого кольору стрічки, однакові за шириною?

Скільки на малюнку листочків? Якого кольору найбільший листочок? А найменший?

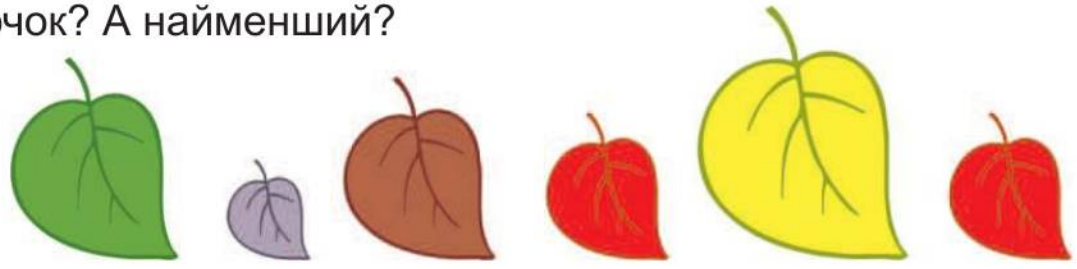

- Чи є на малюнку листочки, однакові за розміром? Якого вони кольору?

Скільки на малюнку квадратів? Починай лічити з фіолетового.

- Який за рахунком жовтий квадрат? Зелений?
- Якого кольору четвертий квадрат? Шостий?

Якого кольору довше намисто? А коротше?

Яка гусениця довша?

Просторові відношення

Скільки рибин у лівій руці хлопчика в кепці? А в хлопчика без кепки? Скільки рибин у правій руці хлопчика без кепки? А в кепці?

Якого кольору шапинки грибів ліворуч від ялинки? А праворуч?

- Скільки грибів росте навколо ялинки?
- Якого кольору квітка росте перед кущем?
- Якого кольору метелик літає над кущем?

За якою спільною ознакою фігури поділено на групи?

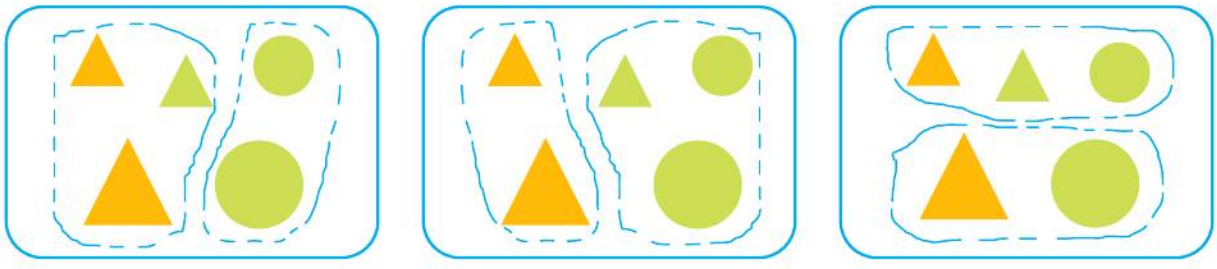

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ ПЕРШОГО ДЕСЯТКА. ДОДАВАННЯ НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЛА

Число 1. Цифра 1. Точка. Пряма. Крива

1.

- Скільки автомобілів на малюнку? Скільки ляльок? Скільки лопаток? Скільки м'ячів?

Один предмет позначають числом **один**. Число **один** записують цифрою 1.

Цифри — це знаки для запису чисел.

Скільки фігур кожної форми? Якого кольору фігури? Яка фігура найменша?

Це — точки.

Це — прямі.

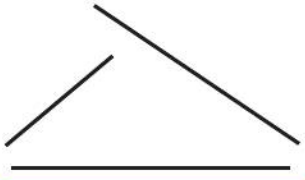

Це — криві.

незамкнені замкнені

- Скільки точок на рисунку? Скільки прямих? Скільки кривих?
- Які бувають криві?

Назви́ звірят за порядком черги.

- Перша — мавпа, другий — …

Число 2. Цифра 2. Відрізок. Промінь

1. 2

- Скільки яблук на малюнку? Скільки бубликів? Скільки цукерок?

2. Розкажи, як одержали 2 прапорці; 2 сердечка.

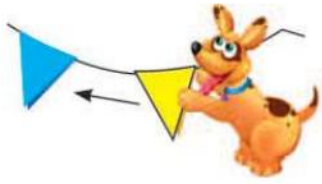
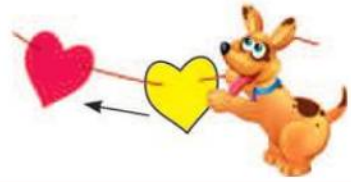

Якщо до числа 1 додати ще 1, то одержимо число 2.
2 — це 1 і 1.

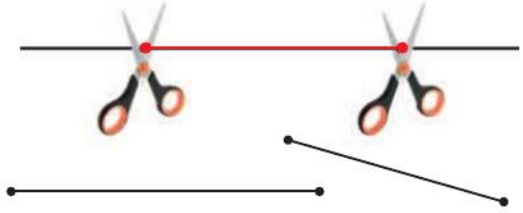

Це — відрізки.

Частину прямої, обмежену двома точками, називають **відрізком**.

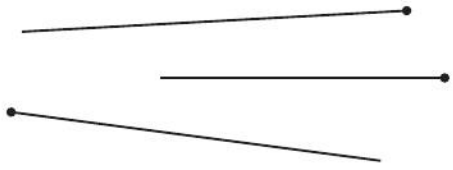

Це — промені.

Частину прямої, обмежену однією точкою, називають **променем**.

Які за кольором жабки скачуть справа наліво? А зліва направо?

Більше. Менше. Стільки само. Знак «=». Рівність

1. Чого більше? Чого менше? Чого порівну?

2. Скільки білочок? Скільки їжачків?

Білочок стільки само, скільки їжачків.

Білочок та їжачків — порівну.

Якщо в групах однакова кількість об'єктів, то в математиці на письмі це позначають знаком « **=** ».

Запис 2 = 2 — це **рівність**.

Її читають так: **два дорівнює двом**.

Порівняй числа 1 і 2.

1 Один кружечок — менше, ніж два кружечки.

2 Число 1 менше, ніж число 2.

Порівняй числа 2 і 1.

2 Дві мурашки — це більше, ніж одна мурашка.

1 Число 2 більше, ніж число 1.

Число 3. Цифра 3. Трикутник

1.

- Скільки вишень на малюнку? Скільки бананів? А тістечок?

2. Розглянь малюнки. Розкажи, як одержали три прапорці; три сердечка. Поясни, як утворюється число 3.

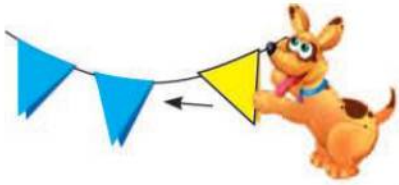

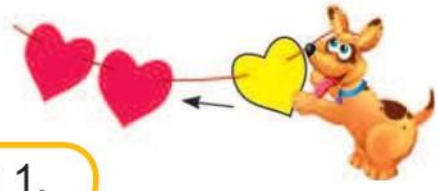

3 — це 2 і 1.

3. Скільки лимонів на малюнку? Чим вони відрізняються?

Скільки червоних сонечок? Скільки жовтих? Скільки всього?

Полічи, скільки сторін і скільки кутів у кожній фігурі.

Це — трикутники.

Знайдіть «зайвий» предмет. Поясніть, чому він зайвий.

Порівняння чисел у межах 3

1. Скільки рогаликів ліворуч? А праворуч? Склади рівність.

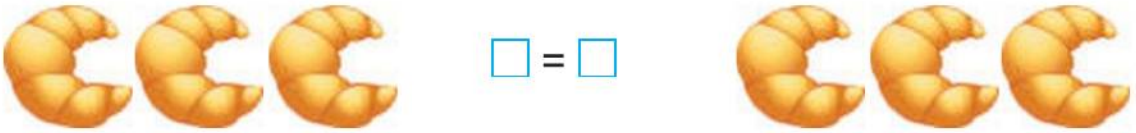

□ = □

2. За кожним малюнком порівняй відповідні числа.

3

2

3 більше, ніж 2

2 менше, ніж 3

1

3

1 менше, ніж □

□ більше, ніж □

1

2

□ більше, ніж □

□ менше, ніж □

3. Скільки дівчаток у пісочниці? Скільки хлопчиків? Скільки всього дітей?

Хто розміщений між котиком і песиком? Між хлопчиком і дівчинкою? Скільки всього дітей? Скільки всього тварин?

Склад чисел 2 і 3

1.

2 — це 1 і 1

3 — це 1 і 2

3 — це 2 і 1

2. Назви́ склад чисел 2 і 3, використовуючи малюнки.

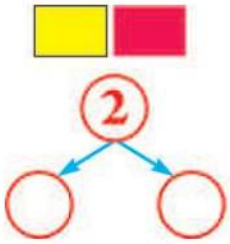

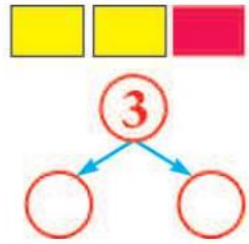

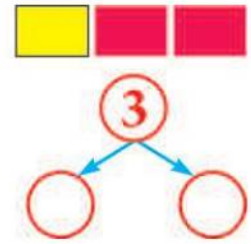

3. Якого кольору замок у центрі мапи? У правому верхньому куткy? У нижньому лівому?

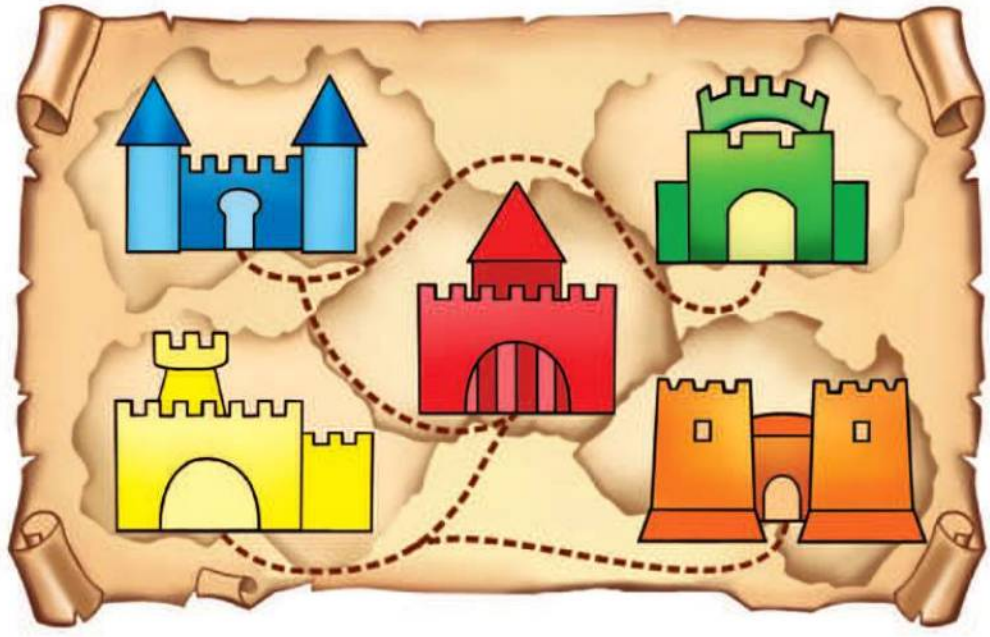

Скільки на рисунку прямих? Кривих? Відрізків? Променів?

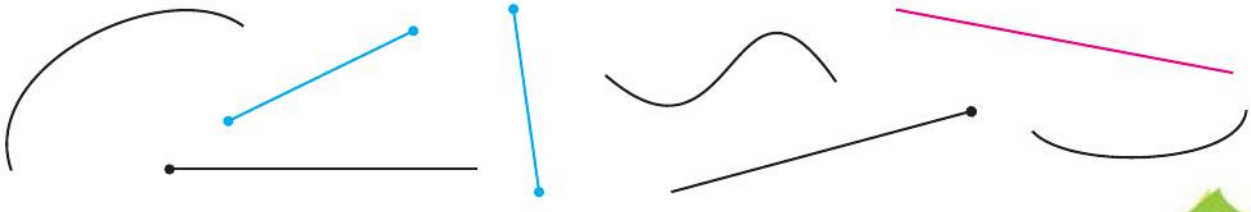

Дія додавання. Знак плюс «+»

1. Скільки на малюнку жовтих яблук? Скільки червоних?
Усі яблука об'єднали. Разом їх стало більше чи менше?

- Скільки всього яблук?

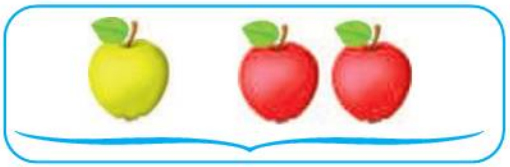

Яблука об'єднуємо

1 + 2 = 3

Числа додаємо

Дію додавання позначають знаком « + ».
Запис **1 + 2 = 3** — це **рівність на додавання**. Її читають так:
до числа 1 додати 2, буде 3. Або: **1 плюс 2 дорівнює 3.**

2. Склади рівності на додавання за малюнками.

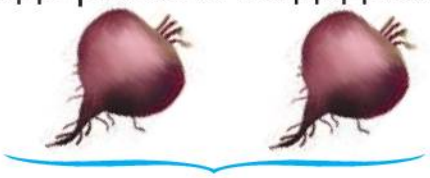

□ + □ = □

□ + □ = □

3. Скільки всього козенят?

- Яке за порядком козеня з відерцем, якщо лічити зліва направо? А якщо лічити справа наліво?
- Яке за порядком козеня в капелюшку, якщо лічити зліва направо? А справа наліво?

Число 4. Цифра 4. Чотирикутник

1.

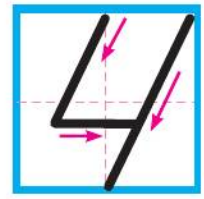

- Скільки сов на малюнку? Скільки котиків? Скільки папуг?

2. Розглянь малюнки. Розкажи, як одержали чотири прапорці; чотири сердечка. Поясни, як утворюється число 4.

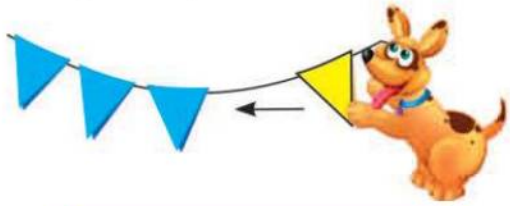

4 — це 3 і 1.

4 = 3 + 1

- Запис 4 = 3 + 1 — це рівність на склад числа 4.

3. Полічи, скільки сторін і скільки кутів у кожній фігурі.

Це — чотирикутники.

4. З'ясуй за кожним малюнком, хто важчий, а хто — легший.

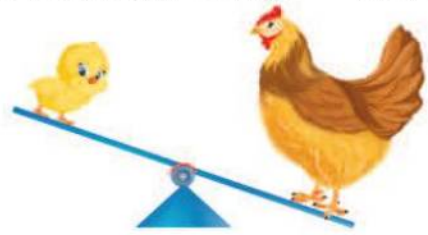

Яка фігура буде наступною?

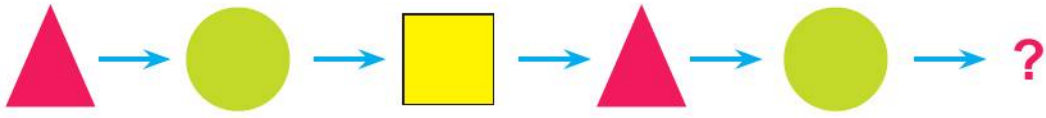

Порівняння чисел у межах 4

1. Скільки зайчиків ліворуч? А праворуч? Склади рівність.

2. За кожним малюнком порівняй відповідні числа.

4 більше, ніж ☐

☐ менше, ніж ☐

☐ більше, ніж 2

☐ менше, ніж ☐

3. Назви́ склад числа 3 за кожним малюнком.

3 — це 1 і ☐ і ☐

3 — це ☐ і ☐

3 — це ☐ і ☐

4. Склади рівності на додавання за малюнками.

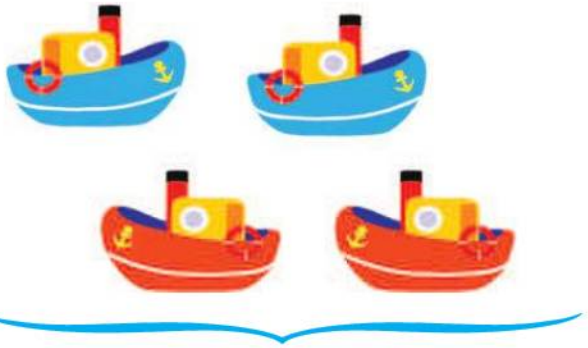

☐ + ☐ = ☐

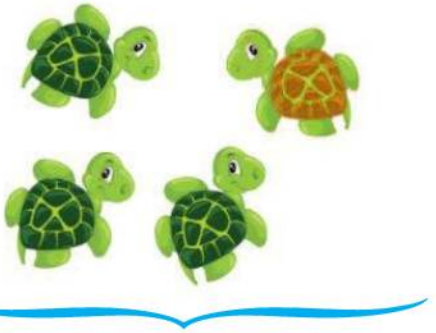

☐ + ☐ = ☐

Склад числа 4. Додавання на основі складу чисел 3, 4

1.

4 — це 3 і 1

4 — це 2 і 2

4 — це 1 і 3

- Розглянь м’ячі в кожному рядку малюнка.
- Розкажи, на які два менші числа можна розкласти число 4.

2. Використовуючи малюнки, назви всі пари чисел, на які можна розкласти число 4.

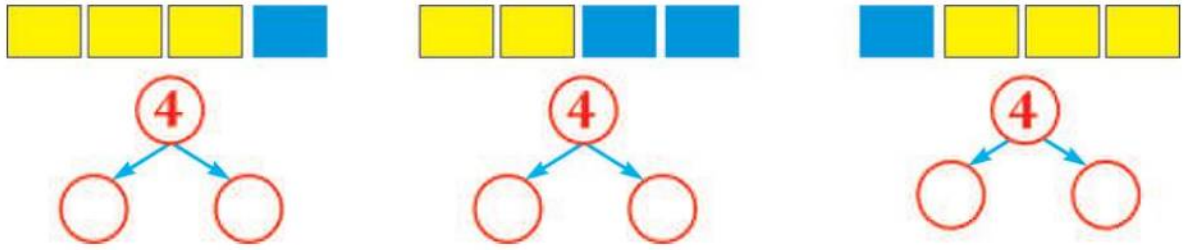

3. Склади рівності. Використай склад чисел 3 і 4.

2 + 1 = ☐ 3 + 1 = ☐

1 + 2 = ☐ 2 + 2 = ☐

1 + 3 = ☐

Зразок міркування. **1 + 2 = ☐**

1 і 2 — це склад числа 3. Якщо до числа 1 додати 2, то буде 3. Або: 1 плюс 2 дорівнює 3.

4. Склади рівності за малюнками.

?

?

Числовий промінь. Попереднє і наступне числа

1. Числа зручно показувати на числовому промені.

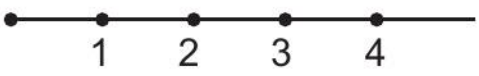

Це — числовий промінь.

Числа на промені позначено по порядку — від меншого до більшого. Перед числом 3 стоїть число 2, воно **попереднє** до числа 3. Після числа 3 йде число 4, воно **наступне** після числа 3.

2. Склади рівності за числовим променем.

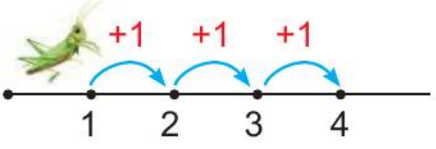

1 + 1 = ☐ 2 + 1 = ☐ 3 + 1 = ☐

Щоб утворити **наступне** число, треба до попереднього йому числа **додати 1**.

3. Запиши склад числа 4 за малюнками. ***Зразок.*** 4 = 1 + 3

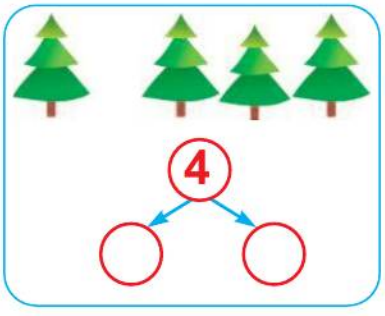

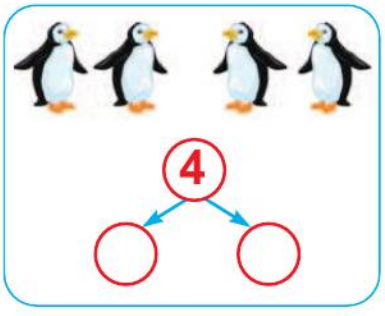

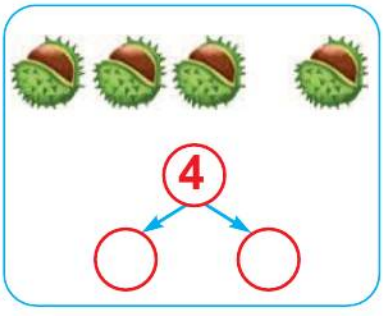

4. За малюнками склади і запиши рівності на додавання.

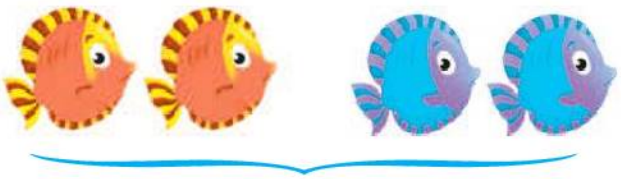

?

?

Число 5. Цифра 5. П’ятикутник

1. 5

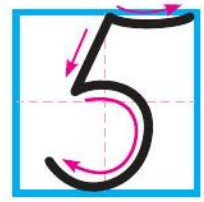

- Скільки сонечок на малюнку? Скільки листочків? Скільки пакетів соку?

2. Розглянь малюнки. Поясни, як утворюється число 5.

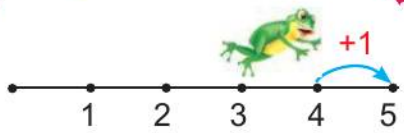

5 — це 4 і 1.

5 = 4 + 1

3. Назви́ «сусідів» чисел.

1	2	3
□	3	□
□	4	□

Попереднє і наступне числа по-іншому називають «сусідами» даного числа.

4. Назви́ вартість кожної купюри.

5. Полічи, скільки сторін і скільки кутів у кожній фігурі.

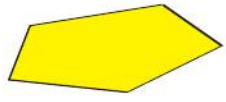

Це — п’ятикутники.

Порівняння чисел у межах 5

1. Порівняй.

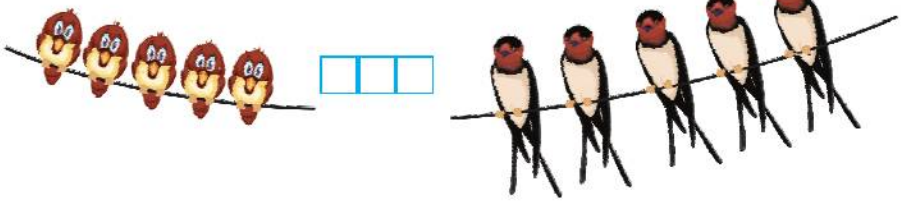

5 більше, ніж ☐
☐ менше, ніж ☐

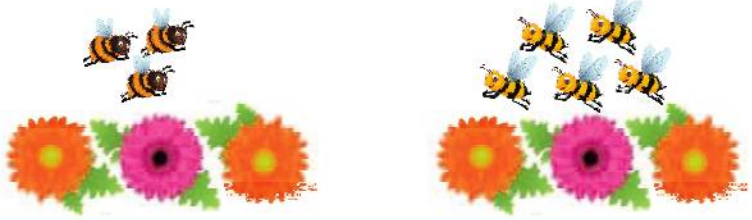

☐ = ☐
☐ більше, ніж ☐
☐ менше, ніж ☐

2. За числовим променем запиши 4 рівності на додавання.

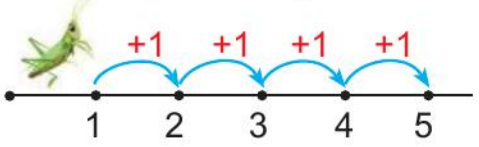

1 + 1 = ☐ 2 + 1 = ☐ 3 + ☐ = ☐ ☐ + ☐ = ☐

- Яке число отримаємо, якщо до даного числа додамо 1?

3. Склади рівності на додавання за малюнками.

Склад числа 5. Додавання на основі складу числа 5

1.

5 — це 4 і 1

5 — це 3 і 2

5 — це 2 і 3

5 — це 1 і 4

- Назви́ всі пари чисел, на які можна розкласти число 5.

2. За малюнками запиши випадки складу числа 5.

5 = 4 + 1 5 = □ + □ 5 = □ + □ 5 = □□□

3. Склади рівності. Використай склад чисел 5 і 4.

3 + 2 = □ 2 + 2 = □

2 + 3 = □ 1 + 3 = □

1 + 4 = □ 3 + 1 = □

Зразок міркування. **3 + 2 = □**

3 і 2 — це склад числа 5. Якщо до числа 3 додати 2, то буде 5. Або: 3 плюс 2 дорівнює 5.

4. Яка спільна ознака чашок на кожній таці?

5. Назви́ пропущені числа.

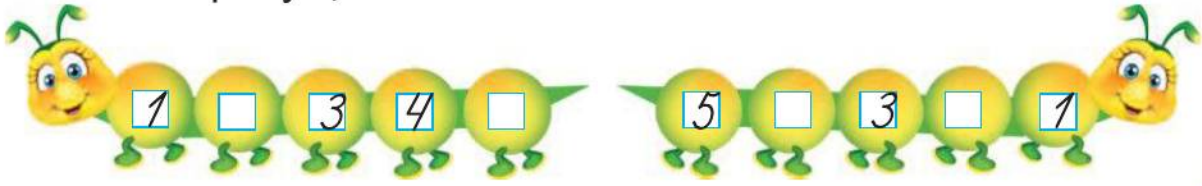

Дія віднімання. Знак мінус «–»

1. Скільки було всього слив?

Жовті сливи з'їли. Скільки слив залишилося?

Залишилося слив більше чи менше, ніж було спочатку?

Частину слив вилучаємо

5 – 2 = 3

Числа віднімаємо

Дію віднімання позначають знаком «—».

Запис **5 – 2 = 3** — це рівність на віднімання. Її читають так: **від числа 5 відняти 2, буде 3.** Або: **5 мінус 2 дорівнює 3.**

2. Склади рівності на віднімання і прочитай їх.

4 – 2 = ☐

3 – ☐ = ☐

3. Склади рівності за малюнками та порівняй їх.

☐ + ☐ = ☐

5 – ☐ = ☐

- Що в рівностях спільного? Чим вони відрізняються?

Якщо **додати** — стане **більше**.
Щоб стало більше — треба додати.
Якщо **відняти** — стане **менше**.
Щоб стало менше — треба відняти.

Додавання і віднімання числа 1

1.

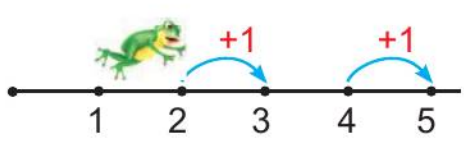

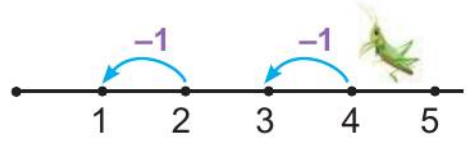

$2 + 1 = 3$ $4 + 1 = \square$ $2 - 1 = 1$ $4 - 1 = \square$

При **додаванні** числа 1 одержуємо **наступне** число.
При **відніманні** числа 1 одержуємо **попереднє** число.

2. Склади рівності за малюнками.

$\square + \square = \square$

$\square - \square = \square$

3.
- Скільки морквин росло на грядці спочатку?
- Скільки морквин вирвав зайчик?
- Скільки морквин залишилося на грядці?
- Морквин на грядці стало більше чи менше?
- Склади рівність про морквини.

4. Назви́ фігури, розміщені ліворуч від ручки; праворуч від неї.

5. Назвіть того, хто «зайвий». Обґрунтуйте чому.

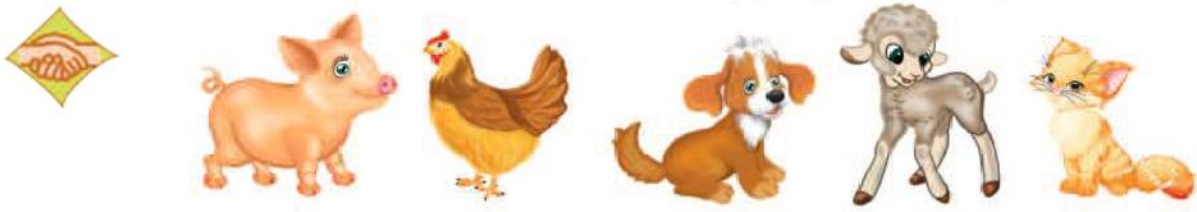

Число 6. Цифра 6. Шестикутник

1. 6

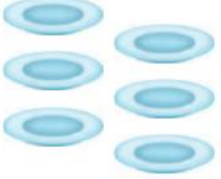

- Скільки чашок на малюнку? Скільки блюдець? А ложок?

2.

6 — це 5 і 1

6 = 5 + 1

3. Полічи, скільки сторін і скільки кутів у кожній фігурі.

Це — шестикутники.

4. Склади рівності за малюнками.

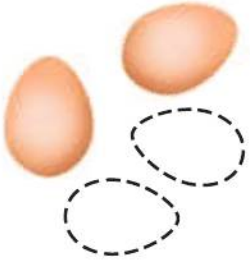

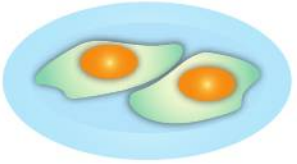

□ – □ = □

□ + □ = □

5. Назви всі випадки складу чисел 4 і 5.

4	3	2	1
	✦	✦	✦

5	4	3	2	1
	✦	✦	✦	✦

Знаки «>» і «<»
Порівняння чисел на основі їх місця у числовому ряду

1.

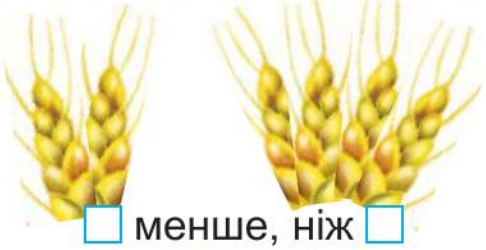

5 більше, ніж 3

5 > 3

□ менше, ніж □

□ < □

У математиці замість слів більше і менше використовують знаки «>» і «<».

2. Використовуючи числовий промінь, порівняй числа з числом 4.

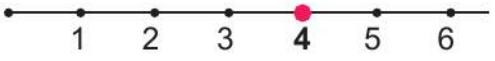

1 < 4 □ < 4 □ < 4 5 > 4 □ > 4

Числа можна порівнювати на основі їх місця в числовому ряду.
Числа, які стоять перед даним числом, — менші від нього.
Числа, які стоять після даного числа, — більші від нього.

3. Склади рівності за малюнками.

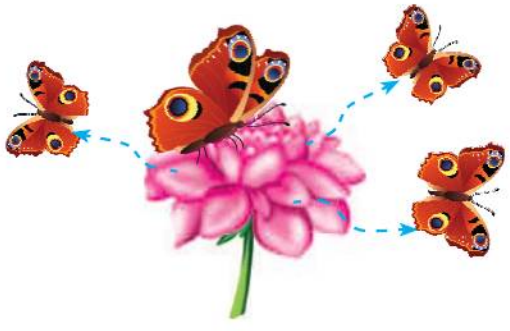

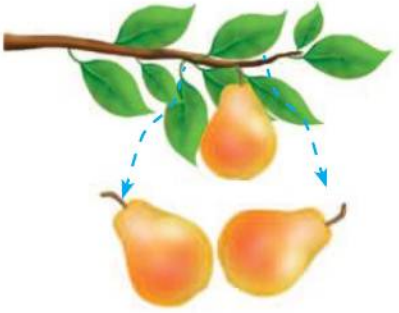

4. Склади і запиши рівності на додавання за малюнками.

Нерівність

1. Порівняй числа. Добери відповідні знаки «>», «<» або «=».

2 ◯ 1	1 ◯ 2	6 ◯ 3	6 ◯ 6
3 ◯ 2	2 ◯ 3	1 ◯ 4	5 ◯ 6

Записи виду **5 < 6**, **3 > 1** називають **нерівностями**.

2. Склади за малюнками рівності й нерівності. Запиши в зошит спочатку рівності, а потім — нерівності.

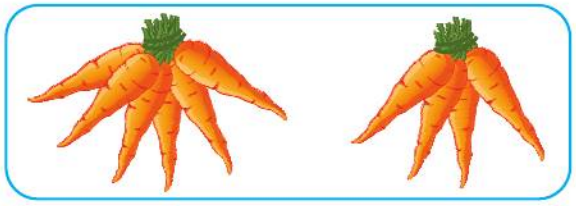

3. За числовими променями склади і запиши рівності на додавання і віднімання.

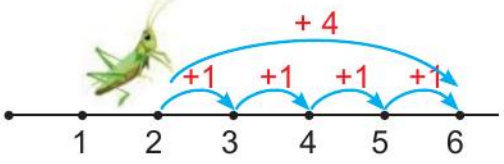

2 + 4 = ☐

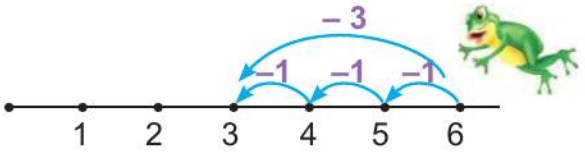

6 – 3 = ☐

4. Склади рівності за зразком.

3 4 5	2 3 4	4 5 6
Зразок. 4 – 1 = 3 4 + 1 = 5	3 – ☐ = ☐ ☐ + ☐ = ☐	☐☐☐ = ☐ ☐☐☐☐☐

Склад числа 6. Додавання на основі складу числа 6

1.

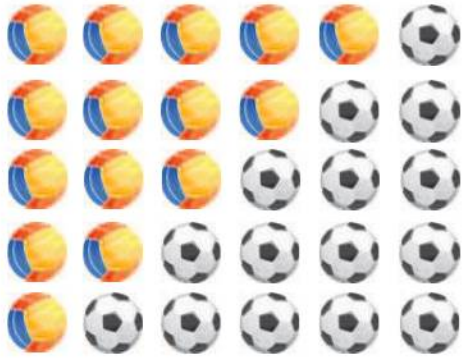

6 — це 5 і 1 — 6 = 5 + 1

6 — це 4 і 2 — 6 = 4 + ☐

6 — це 3 і 3 — 6 = ☐☐☐

6 — це 2 і 4 — 6 = ☐☐☐

6 — це 1 і 5 — 6 = ☐☐☐

- Назви́ пари чисел, на які можна розкласти число 6.
- Запиши рівності. Використовуй склад числа 6. (Див. зразок.)

3 + 3 = ☐ 1 + 5 = ☐ 2 + 4 = ☐ 4 + 2 = ☐ 5 + 1 = ☐

Зразок міркування. **3 + 3 = ☐**

3 і 3 — це склад числа 6. Якщо до числа 3 додати 3, то буде 6. Або: 3 плюс 3 дорівнює 6.

2.

2 + ☐ = ☐

- За якою ознакою олівці можна поділити на 2 групи?
- Скільки товстих олівців? Скільки тонких? Скільки їх усього?
- Склади рівність.

3.

- Полічи, скільки зайчиків тримають морквину в лівій лапі; у правій лапі.

Переставний закон додавання

1. Порівняй результати додавання.

2 + 3 = □

□ + 2 = □

Додавати числа можна в будь-якому порядку.

2. Запиши за малюнком дві рівності на додавання.

1 + □ = □ □ + 1 = □

Отже, 1 + 5 = 5 + 1

3. Склади і запиши рівності за малюнками і зразком.

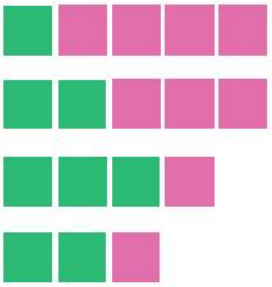

5 = 1 + 4	5 = 4 + 1	1 + 4 = 4 + 1
5 = 2 + □	5 = □□□	□□□□□□□
4 = □□□	4 = □□□	□□□□□□□
3 = □□□	3 = □□□	□□□□□□□

4. Склади рівності за малюнками.

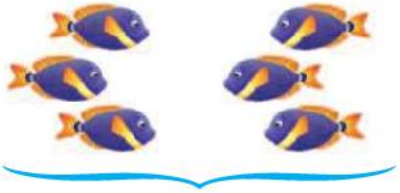

5. За якою ознакою поділено на групи фігури ліворуч? Праворуч?

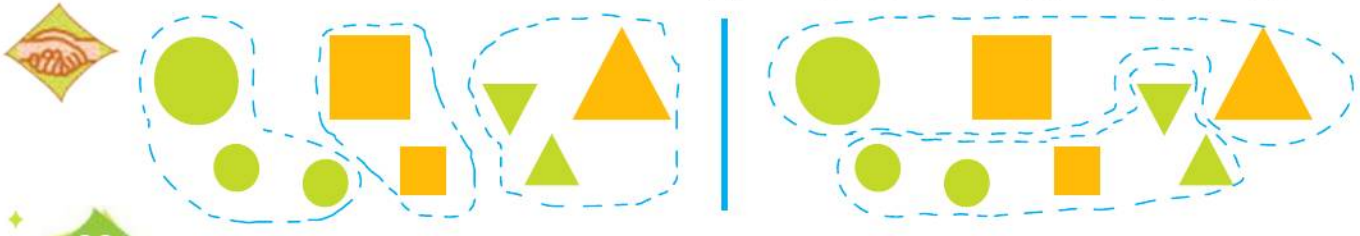

Число 7. Цифра 7. Тиждень

1.

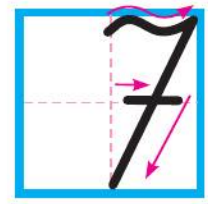

- Скільки черепашок на малюнку? Скільки вітрячків? Скільки кольорів має веселка?

2.

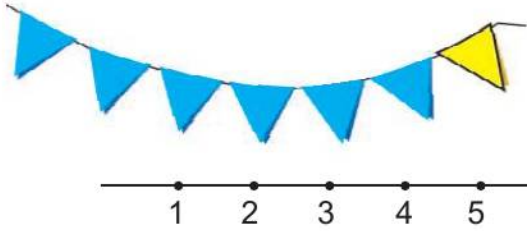

7 — це 6 і 1 $\quad$ 7 = 6 + 1 $\quad$ 7 > 6

3. У кожній групі порівняй кількості фігур.

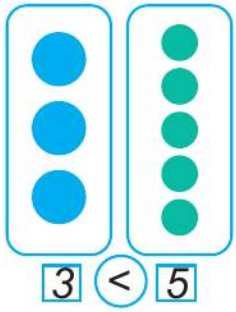

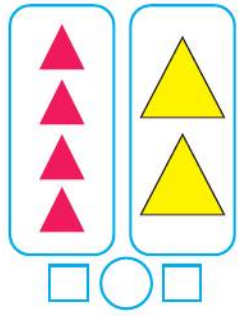

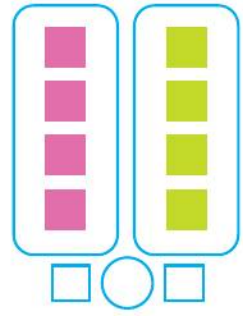

4.

- Скільки днів у тижні?
- Назви́ дні тижня, починаючи з понеділка.
- Який день іде перед четвергом? Після п'ятниці?

5. Склади рівності за малюнками.

Порівняння чисел у межах 7

1. Доповни нерівності й запиши їх у зошит. Використай числовий промінь.

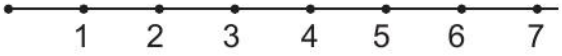

а) $7 > \square$ $7 > \square$ $7 > \square$ $7 > \square$ $7 > \square$

б) $7 \bigcirc 4$ $2 \bigcirc 6$ $4 \bigcirc 2$ $6 \bigcirc 7$ $5 \bigcirc 3$

2. У сумці було . До них поклали ще . Скільки м'ячів стало в сумці?

$\square\square\square = \square$

3. На тарілці лежало . Петрик з'їв . Скільки пампушок залишилось?

$\square\square\square = \square$

4.

- Якщо один пиріжок доклали, то пиріжків стало більше чи менше, ніж було спочатку? Запиши відповідну рівність.

5. Запиши в зошит усі випадки складу числа 6.

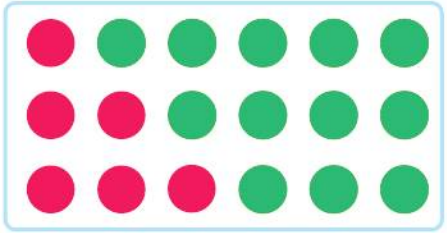

$6 = \square + \square$ $6 = \square + \square$

$6 = \square + 4$ $6 = \square + 2$

$6 = \square + \square$

Склад числа 7. Додавання на основі складу числа 7. Ламана

1.

7 — це 6 і 1 7 — це 1 і 6

7 — це 5 і 2 7 — це 2 і 5

7 — це 4 і 3 7 — це 3 і 4

- За кожним рядком склади рівності за зразком.

7 = 6 + 1 7 = 1 + 6 6 + 1 = 1 + 6

2. Склади рівності. Використай склад чисел 7 і 6.

5 + 2 = 7 4 + 2 = ☐

4 + 3 = ☐ 3 + 3 = ☐

3 + 4 = ☐ 2 + 4 = ☐

2 + 5 = ☐ 5 + 1 = ☐

Зразок міркування. **5 + 2 = ☐**

5 і 2 — це склад числа 7. Якщо до числа 5 додати 2, то буде 7. Або: 5 плюс 2 дорівнює 7.

3. Дізнайся, скільки разом гривень на двох купюрах.

5 + ☐ = ☐

☐ + ☐ = ☐

4. 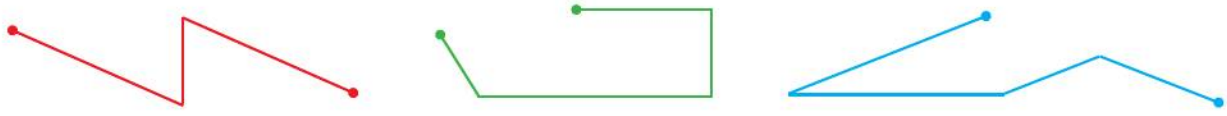

Це — ламані.

- Зі скількох відрізків складається червона ламана? Зелена? Синя?

Число 8. Цифра 8. Многокутники

1.
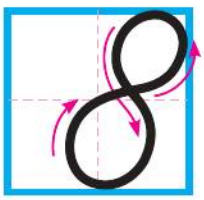

- Скільки на малюнку лимонів? Сніжинок? Курчаток?

2. 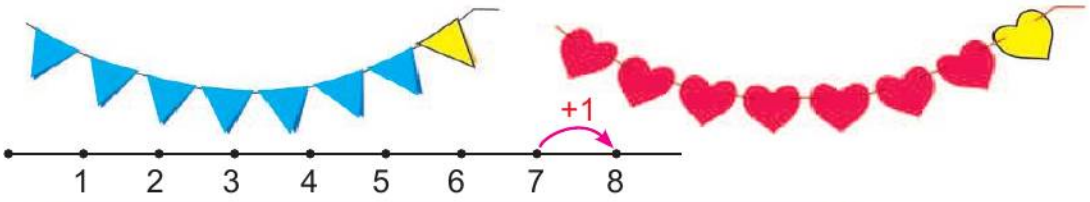

8 — це 7 і 1 $\quad$ 8 = 7 + 1 $\quad$ 8 > 7

3. Обговоріть, з яких фігур складається потяг.
Полічіть, скільки фігур кожного виду.

4. Назви́ фігури, які є на рисунку.

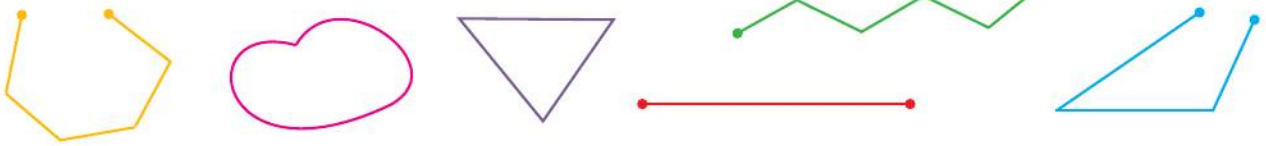

- Зі скількох відрізків складається синя ламана? Жовта? Зелена?

Якщо кінці ламаної з'єднати, то одержимо замкнену ламану.

Замкнені ламані утворюють **многокутники**.

- Яку фігуру утворює замкнена ламана з трьох відрізків? З чотирьох відрізків? Із п'яти відрізків?

Порівняння чисел у межах 8

1. Доповни нерівності й запиши їх у зошит. Використай малюнок.

а) $8 > \square$ $8 > \square$ $8 > \square$

$8 > \square$ $8 > \square$ $8 > \square$

б) $1 \bigcirc 8$ $2 \bigcirc 8$ $3 \bigcirc 8$

$4 \bigcirc 8$ $6 \bigcirc 8$ $8 \bigcirc 8$

2. Склади за малюнками рівності про каченят.

3. В Олі було . Вона віддала другові . Скільки горіхів залишилося в Олі?

$\square\square\square = \square$

4. $8 - 1 = \square$ $7 - 1 = \square$ $6 - 1 = \square$ $5 - 1 = \square$

$7 + 1 = \square$ $6 + 1 = \square$ $5 + 1 = \square$ $4 + 1 = \square$

5. Склади рівності на додавання.

Зразок.

$2 + 2 = 4$

Склад числа 8. Додавання на основі складу числа 8

1. Розглянь малюнок і запиши всі випадки складу числа 8.

8 = 7 + □ 8 = 1 + □

8 = □ + □ 8 = □ + □

8 = □ + □ 8 = □ + □

8 = □ + □

2. Склади рівності. Використай склад числа 8.

7 + 1 = □ 6 + □□□ □□□□□ □□□□□

1 + 7 = □ 2 + □□□ □□□□□

Зразок міркування. **3 + 5 = □**

3 і 5 — це склад числа 8. Якщо до числа 3 додати 5, то буде 8. Або: 3 плюс 5 дорівнює 8.

3. Запиши рівності за числовими променями.

4. У Юрка було і .
Скільки машинок було в Юрка?

□□□□□

5. У Юлі було . Вона подарувала подрузі одну ляльку. Скільки ляльок залишилося в Юлі?

□□□□□

Число 9. Цифра 9

1.

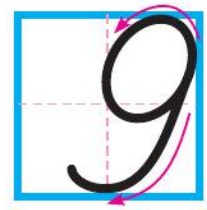

- Скільки цукерок на малюнку? А каченят? А малинок?

2.

8 + 1 = 9 9 > 8

- Поясни, як отримали 9 прапорців; 9 сердечок.
- Як отримали число 9?

3. Склади рівність про курей.

3 | | | | |

- Поясни, чому в рівності потрібно поставити знак «+».

4. За якою ознакою равлики поділені на групи?

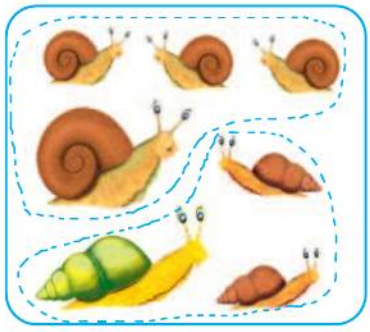

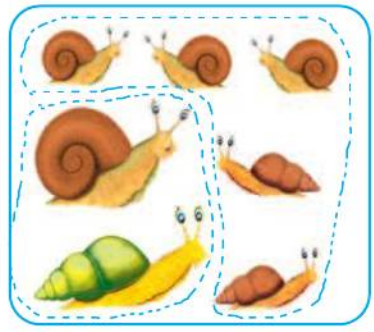

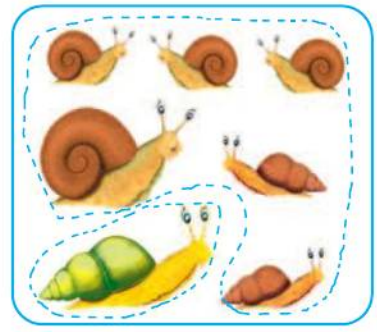

- Склади за малюнками відповідні рівності на додавання.

Порівняння чисел у межах 9

1. Розглянь числовий промінь і назви́ числа, які передують числу 9.

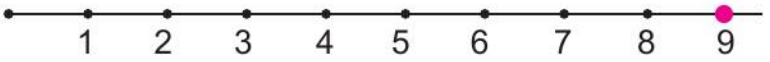

2.

9 ◯ 5	2 ◯ 9	7 ◯ 9	9 ◯ 6	9 ◯ 1
3 ◯ 9	8 ◯ 9	9 ◯ 5	9 ◯ 4	9 ◯ 9

3. Склади рівності лише для тих малюнків, які вказують на дію віднімання.

4. За числовими променями склади 6 рівностей.

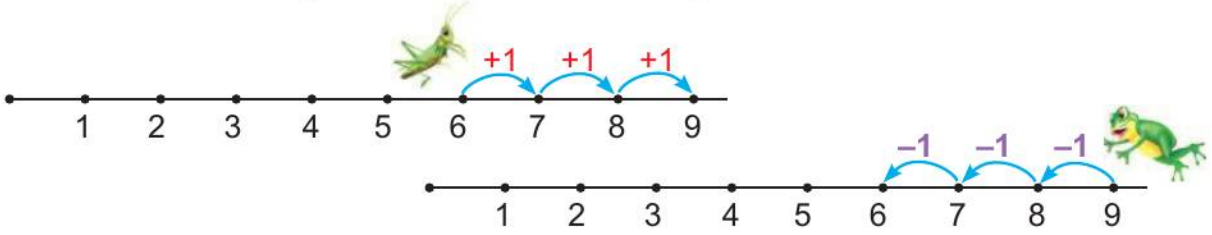

5. Назви спільні та відмінні ознаки ґудзиків у кожному рядку.

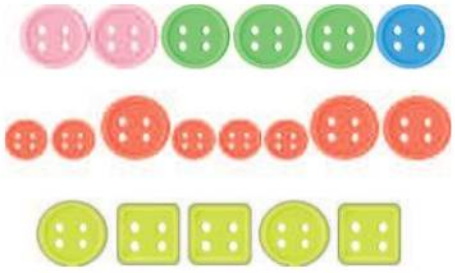

Склад числа 9. Додавання на основі складу числа 9

1.

9 — це 8 і ☐ 9 — це 1 і ☐
9 — це 7 і ☐ 9 — це 2 і ☐
9 — це 6 і ☐ 9 — це 3 і ☐
9 — це 5 і ☐ 9 — це 4 і ☐

- Назви пари чисел, на які можна розкласти число 9.

2. Склади рівності. Використай склад числа 9.

7 + 2 = ☐ 3 + 6 = ☐
6 + 3 = ☐ 2 + 7 = ☐
4 + 5 = ☐ 1 + 8 = ☐

Зразок міркування. **7 + 2 = ☐**
7 і 2 — це склад числа 9. Якщо до числа 7 додати 2, то буде 9. Або: 7 плюс 2 дорівнює 9.

3.

4 ◯ 7 6 ◯ 5 7 ◯ 5 7 ◯ 7
8 ◯ 3 2 ◯ 9 9 ◯ 4 5 ◯ 3

4.
- Скільки бананів було в мавпочки спочатку?
- Скільки бананів вона з'їла?
- Якщо мавпочка 2 банани з'їла, то бананів у неї стало більше чи менше, ніж було спочатку?
- Склади рівність і обґрунтуй, знак якої дії потрібно поставити.

Число 10

1.

10

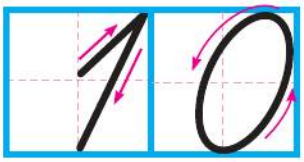

2.

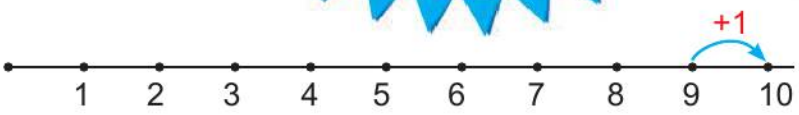

9 + 1 = 10 10 > 9

- Поясни, як отримали 10 прапорців; 10 сердечок.
- Як отримали число 10?

Число 10 записують двома цифрами — 1 і 0.

3.

- Скільки кошенят зібралося біля миски з молоком?
- Скільки кошенят підбігає до них?
- Кошенят разом стане більше чи менше?
- Склади рівність та поясни, знак якої дії потрібно поставити.

4.

- Скільки жабенят сиділо на листку спочатку?
- Скільки стрибнуло у воду?
- Якщо 3 жабенят зістрибнуло, то на листку їх стало більше чи менше?
- Склади рівність та обґрунтуй, знак якої дії треба поставити.

Порівняння чисел у межах 10

1. Які числа передують числу 10?

- Назви́ числа, менші від числа 10.

2.

10 ◯ 1	2 ◯ 10	10 ◯ 3	7 ◯ 10
4 ◯ 10	10 ◯ 8	9 ◯ 10	10 ◯ 10

3. Запиши в зошиті числа в порядку їх зменшення.

3, 9, 4, 10, 8, 1, 5, 7

4. За кожним малюнком склади і запиши дві рівності на додавання.

5. Склади і запиши рівності до кожного малюнка.

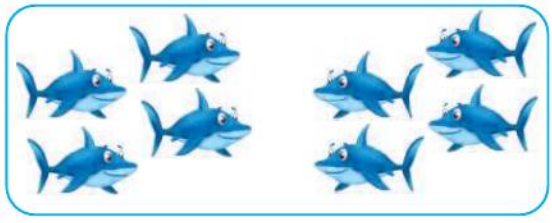

6. Добери відповідні числа.

4 + 3 = 3 + ☐	2 + 5 = 5 + ☐	2 + 4 = ☐ + ☐
1 + 6 = ☐ + 1	3 + 2 = ☐ + ☐	5 + 1 = ☐ + ☐

Склад числа 10. Додавання на основі складу числа 10

1.

10 — це 9 і ☐ 10 — це 1 і ☐
10 — це 8 і ☐ 10 — це 2 і ☐
10 — це 7 і ☐ 10 — це 3 і ☐
10 — це 6 і ☐ 10 — це 4 і ☐
10 — це 5 і ☐

- Назви́ пари чисел, на які можна розкласти число 10.

2. Склади рівності. Використай склад числа 10.

8 + 2 = ☐ 5 + 5 = ☐ 2 + 8 = ☐
7 + 3 = ☐ 3 + 7 = ☐ 1 + 9 = ☐
6 + 4 = ☐ 4 + 6 = ☐

Зразок міркування. **8 + 2 = ☐**
8 і 2 — це склад числа 10. Якщо до числа 8 додати 2, то буде 10. Або: 8 плюс 2 дорівнює 10.

3. Добери знаки «+» або «–» так, щоб одержати правильні рівності.

8 ◯ 1 = 9 5 ◯ 1 = 4 9 ◯ 1 = 10
7 ◯ 1 = 6 6 ◯ 1 = 7 4 ◯ 1 = 3

4. Доповни рівності про грибочки. Склади і запиши рівності про каштани і тістечка.

4 + 3 = ☐
3 + 4 = ☐

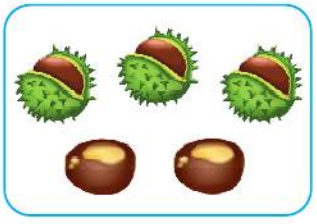

☐☐☐☐☐
☐☐☐☐☐

☐☐☐☐☐
☐☐☐☐☐

Число 0. Цифра 0

1.

Було на тарілці	З'їли	Залишилось на тарілці — ?
	3 − 3 = 0	

Було в гнізді	Полетіло	Залишилось у гнізді — ?
	4 − 4 = 0	

Відсутність об'єктів (предметів) позначають цифрою 0.

2.

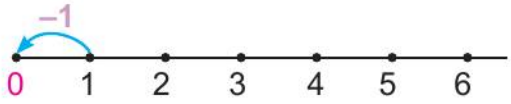

1 – 1 = 0 0 < 1

Число 0 у ряду чисел стоїть перед числом 1.

3. Допиши ряди чисел.

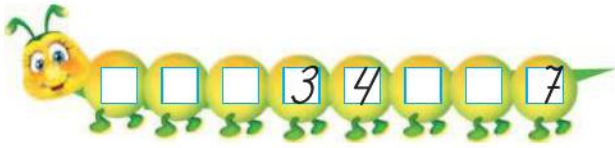

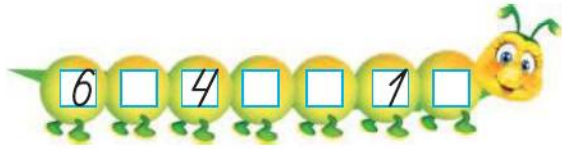

4.

5 ◯ 0 0 ◯ 10 9 ◯ 0 0 ◯ 6 0 ◯ 0

5. Склади дві рівності за числовим променем.

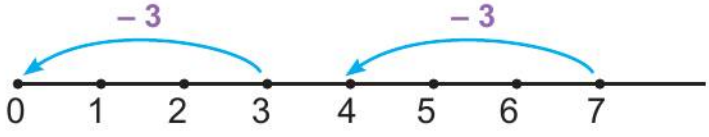

Додавання і віднімання з числом 0

1. Запиши рівності. Використай числовий промінь.

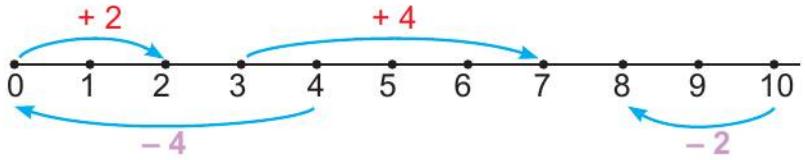

0 + 2 = ☐ 3 + 4 = ☐ 4 – 4 = ☐

2 + 0 = ☐ 10 – 2 = ☐ 7 – 1 = ☐

2. Розглянь, скільки пампушок є на кожній тарілці, і допиши рівності.

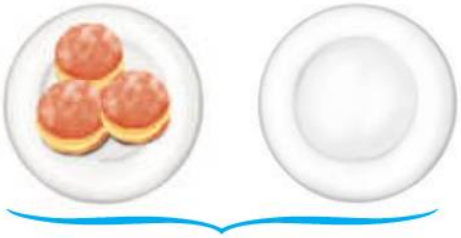

3 + 0 = ☐

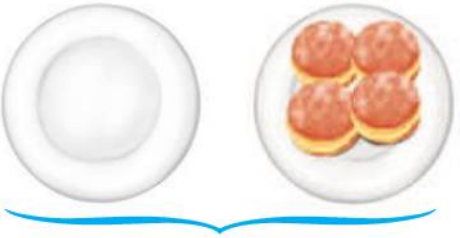

0 + 4 = ☐

Розглянь малюнок і записи. Допиши рівність.

Було	*З'їли*	*Залишилося*
	0 пампушок	5 – 0 = ☐

Якщо до числа додати 0 або від числа відняти 0, то одержимо те саме число.

3.

5 ◯ 0 0 ◯ 4 0 ◯ 0 8 ◯ 0

4. 5 + 0 = ☐ 7 – 0 = ☐ 0 + 8 = ☐ 9 – 9 = ☐

6 – 6 = ☐ 0 + 0 = ☐ 4 + 0 = ☐ 0 – 0 = ☐

Порівняння довжин відрізків

1. Скільки разів червоний відрізок (мірка) вклався в синьому відрізку? У зеленому?

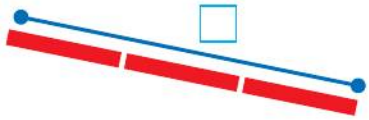

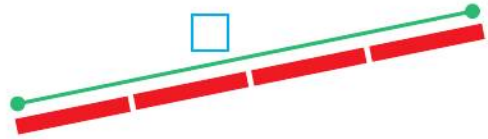

- Порівняй довжини відрізків.

2. Віднови рівності.

3 – 3 = □	9 – □ = 0	10 – □ = 10
6 + □ = 6	7 + 0 = □	10 + □ = 10
5 – □ = 4	4 – 4 = □	9 – □ = 8

3. На грядці розквітло .

Мама зрізала 3 тюльпани. Скільки тюльпанів залишилося на грядці?

□□□□□

4. Вітя знайшов , а Катя — .

Скільки черепашок діти знайшли разом?

□□□□□

5. Добери такі числа, щоб нерівності були правильними.

□ < 3	4 > □	□ > 7	□ < 1
1 < □	2 < □	5 > □	10 > □

6. Запиши рівність. Використай числовий промінь.

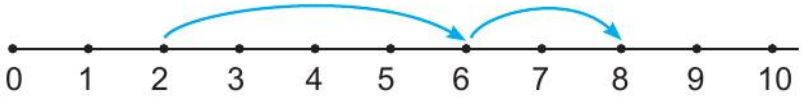

2 + □ + □ = □

Вимірювання довжин відрізків. Сантиметр

1. Скільки кроків сороки вкладеться в довжині удава?

2. Виміряй довжину відрізка за допомогою червоної мірки.

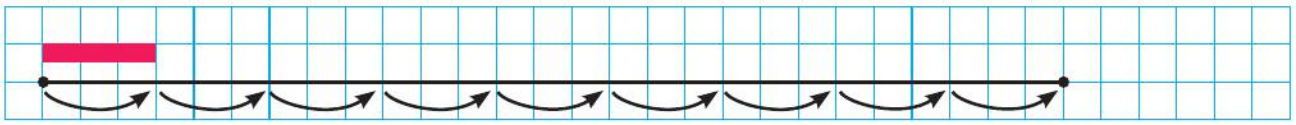

- Скільки разів мірка відкладеться на відрізку?
- Скільки мірок становить довжина відрізка?

3. Дві клітинки учнівського зошита ☐☐ — це мірка завдовжки 1 сантиметр.

Слово ***сантиме́тр*** скорочено позначають так: **см**.

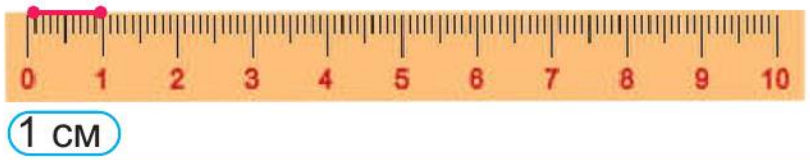

1 см

Лінійка — це інструмент для вимірювання довжини.

4. Визнач довжини відрізків.

☐ см

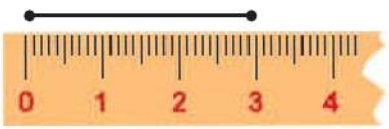

☐ см

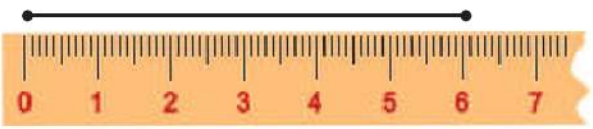

5. Запиши числа в порядку їх збільшення.

5, 0, 7, 3, 4, 2, 6, 9, 1

Вираз. Значення виразу

1.

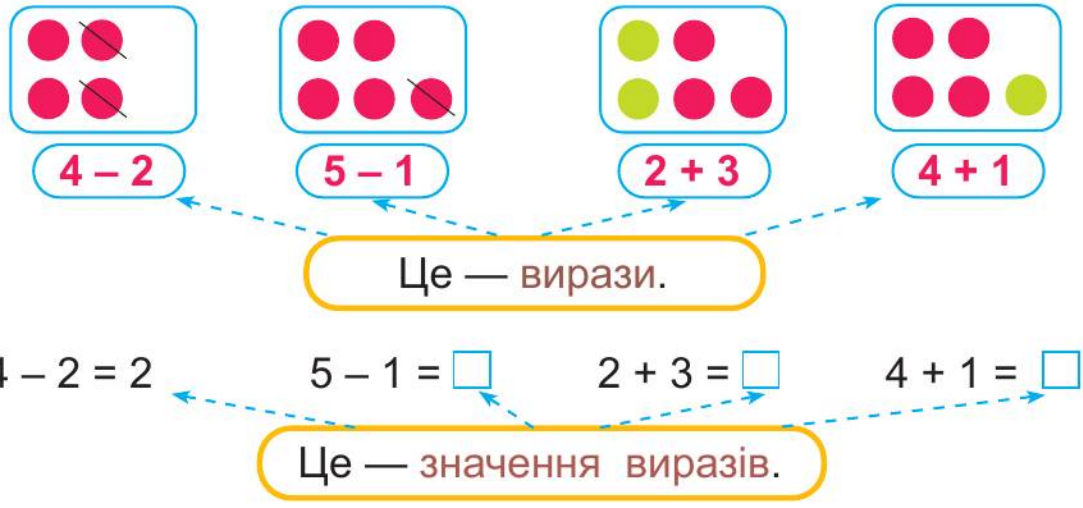

- Прочитай вирази, які склали за малюнками.
- Чому дорівнюють значення цих виразів?
- Запиши відповідні рівності.

Рівність — це вираз і його значення, з'єднані знаком « = ».

2.

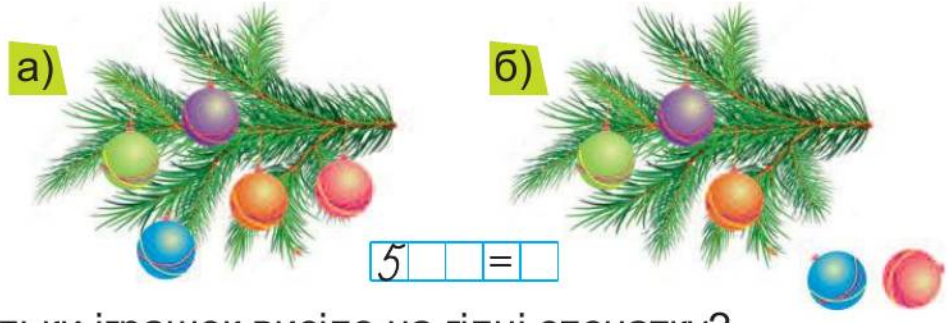

- Скільки іграшок висіло на гілці спочатку?
- Скільки іграшок впало?
- Якщо дві іграшки впало, то їх на гілці стало більше чи менше?
- Запиши рівність. Обґрунтуй, знак якої дії потрібно поставити.

3. Склади рівності на склад чисел 9 і 10.

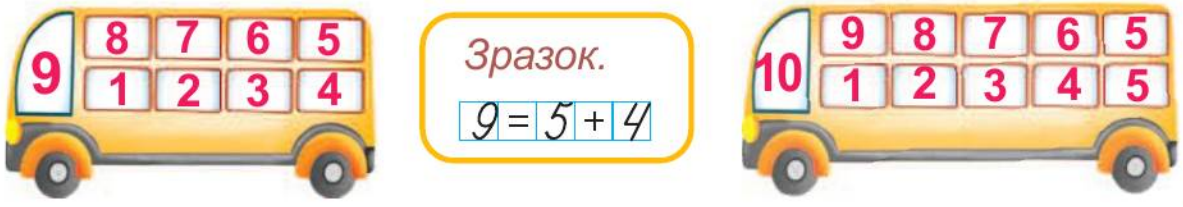

Доданки. Сума

1. Запам'ятай, як називають числа при додаванні.

$$\underset{\text{Доданок}}{4} + \underset{\text{Доданок}}{3} = \underset{\text{Сума}}{7}$$

2. Назви рівності, у яких число 6 є сумою.

7 – 1 = 6 5 + 1 = 6 6 + 1 = 7 3 + 3 = 6

3. Випиши лише ті рівності, у яких невідоме число є другим доданком. Впиши відповідне число.

10 – □ = 8 2 + □ = 3 □ + 4 = 6 7 + □ = 8

4. Прочитай рівність 3 + 5 = 8 різними способами за зразком.

Зразок. **5 + 4 = 9**

- До 5 додати 4, буде 9.
- 5 плюс 4 дорівнює 9.
- Перший доданок — 5, другий — 4, сума — 9.

5. Запиши вирази і обчисли їх значення.

- До 4 додати 4, буде ...
- 2 плюс 5, дорівнює ...
- Перший доданок — 6, другий — 3, сума ...

6. У качки і .

Скільки всього каченят у качки?

□□□=□

1.

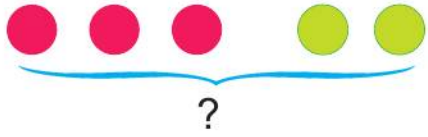

3 + 2 = 5

Коли виконуємо дію додавання — отримуємо більше число.

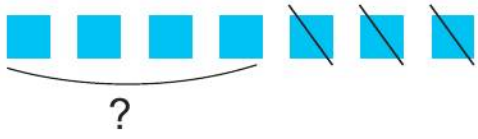

7 – 3 = 4

Коли виконуємо дію віднімання — отримуємо менше число.

2. Розглянь малюнки. Запиши дві рівності про папуг.

- Обґрунтуй, знаки яких дій треба поставити в цих рівностях.

3.

4 + 1	7 – 0	9 + 1	6 – 6	1 + 0
8 – 1	5 + 1	1 + 1	3 – 3	7 – 1

4. Запиши рівність про суниці. Обґрунтуй, знак якої дії треба поставити.

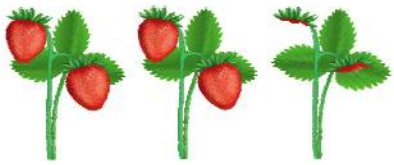

6 ☐ ☐ = ☐

5. Запиши рівності за малюнками.

Зв’язок додавання і віднімання

1. Запиши рівності за малюнками.

- У кожній рівності підкресли перший доданок.

2.

1 + 4 = 5

Перший доданок — 1, другий доданок — 4, сума — 5.

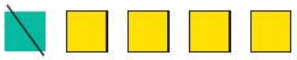

5 – 1 = 4

Якщо від суми 5 відняти перший доданок 1, то одержимо другий доданок 4.

5 – 4 = 1

Якщо від суми 5 відняти другий доданок 4, то одержимо перший доданок 1.

3. Склади рівності за малюнками.

Якщо від суми відняти один із доданків, то одержимо інший доданок.

4.

2 + 1	3 + 1	5 + 1	4 + 1	7 + 1
1 + 2	1 + 3	1 + 5	1 + 4	1 + 7

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЕЛ 2–10

Додавання і віднімання на основі складу чисел 2, 3, 4

1. Запиши всі рівності на додавання і віднімання, які можна скласти на основі складу чисел 2, 3 і 4.

1 + 1 = □ 2 – 1 = □

2 + 1 = □ 1 + 2 = □ 3 – 2 = □ 3 – 1 = □

3 + 1 = □ 1 + 3 = □ 4 – 3 = □ 4 – 1 = □

2 + 2 = □ 4 – 2 = □

Зразок міркування. **3 – 2 = □**

3 — це 2 і *скільки?* 3 — це 2 і 1. Якщо від числа 3 відняти 2, то буде 1. Або: 3 мінус 2 дорівнює 1.

2. Склади рівності за числовими променями. Запиши їх.

3. Скільки чотирикутників на рисунку ліворуч? На рисунку праворуч?

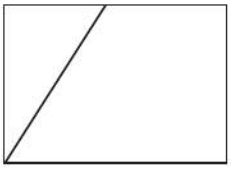

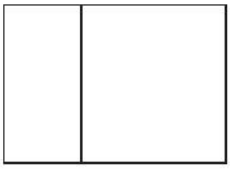

4. Усно встанови відповідність між кожним виразом і малюнком, який його ілюструє.

4 – 1 **3 + 1** **4 – 3**

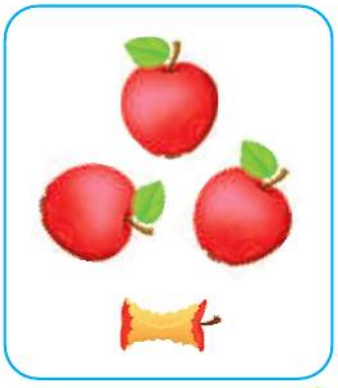

Додавання і віднімання на основі складу числа 5

1. Запиши всі рівності на додавання і віднімання, які можна скласти на основі складу числа 5.

4 + 1 1 + 4 5 – 4 5 – 1

3 + 2 2 + 3 5 – 3 5 – 2

Зразок міркування. **5 – 3 = □**

5 — це 3 і *скільки?* 5 — це 3 і 2. Якщо від числа 5 відняти 3, то буде 2. Або: 5 мінус 3 дорівнює 2.

2. Прочитай тільки рівності. Випиши вирази й обчисли їх значення.

8 + 1 3 + 4 = 7 10 – 1 2 + 4 = 6

9 – 1 = 8 5 – 2 8 – 1 = 7 3 + 2

3. До кожного малюнка склади рівність на додавання і дві рівності на віднімання.

- Що одержимо, якщо від суми чисел віднімемо перший доданок? Другий доданок?

4. Запиши склад чисел 7, 10, 9, 6.

7	2		6	
		3		1

10	2		6	
		5		4

9	8		4	
		7		6

6	1		3	
		2		4

Зразок.

7	=	2	+	5

5. Знайдіть «зайву» фігуру. Поясніть, чому вона зайва.

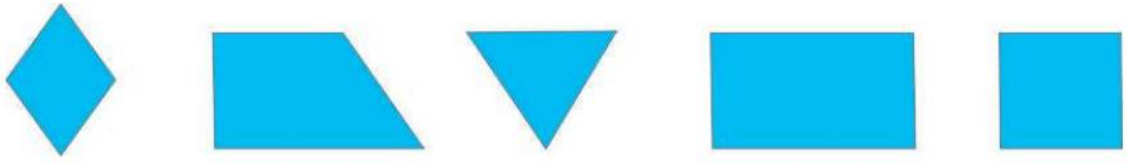

Додавання і віднімання на основі складу числа 6

1. Запиши всі рівності на додавання і віднімання, які можна скласти на основі складу числа 6.

5 + 1 1 + 5 6 – 5 6 – 1

4 + 2 2 + 4 6 – 4 6 – 2

3 + 3 6 – 3

Зразок міркування. **6 – 5 = □**

6 — це 5 і *скільки?* 6 — це 5 і 1. Якщо від числа 6 відняти 5, то буде 1. Або: 6 мінус 5 дорівнює 1.

2. Склади рівності за таблицею і зразком.

Зразок.

2 + 1 = 3

Доданок	2	5	4	1	1	3	1
Доданок	1	1	1	3	4	1	5
Сума	3	✦	✦	✦	✦	✦	✦

3. Добери відповідні числа.

□ + 1 = 6 5 + □ = 6 5 – □ = 4 4 – □ = 0

□ – 1 = 5 □ + □ = 4 6 – □ = 5 3 + □ = 3

4. 10 ◯ 9 5 ◯ 8 6 ◯ 9 7 ◯ 7

4 см ◯ 6 см 7 см ◯ 3 см

5. За малюнком склади і запиши дві рівності на додавання і дві — на віднімання.

6. Скільки всього відрізків на рисунку ліворуч? На рисунку праворуч? Обґрунтуйте.

1. Запиши всі рівності на додавання і віднімання, які можна скласти на основі складу числа 7.

6 + 1	1 + 6	7 – 6	7 – 1
5 + 2	2 + 5	7 – 5	7 – 2
4 + 3	3 + 4	7 – 4	7 – 3

Зразок міркування. **7 – 2 = □**

7 — це 2 і *скільки?* 7 — це 2 і 5. Якщо від числа 7 відняти 2, то буде 5. Або: 7 мінус 2 дорівнює 5.

2. Випиши вирази, у яких другий доданок дорівнює 2. Обчисли їх значення.

3 + 2	6 – 2	2 + 5	2 – 1	5 + 2
2 + 1	0 + 2	8 – 2	4 + 2	2 + 0

3. Розглянь малюнок і схему до нього. Склади рівність.

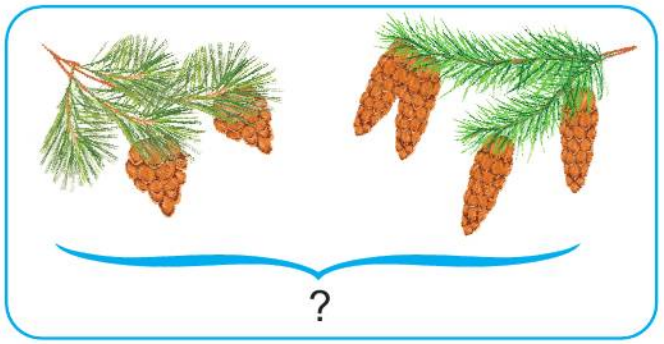

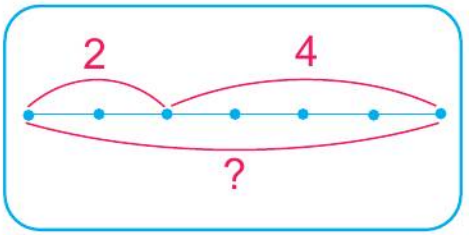

Це — схема до малюнка.

4. Добери пропущені числа або знаки дій.

7 = 4 + □ 9 ◯ 1 = 10 7 ◯ 1 = 8 7 = 5 + □ 5 ◯ 1 = 4

5. За кожним малюнком склади рівність на додавання і дві — на віднімання.

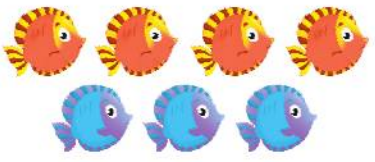

Додавання і віднімання на основі складу числа 8

1. Запиши всі рівності на додавання і віднімання, які можна скласти на основі складу числа 8.

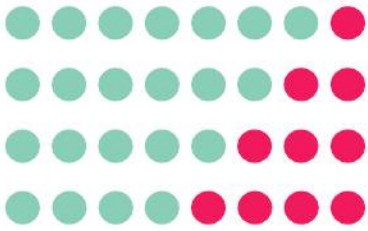

7 + 1	1 + 7	8 – 7	8 – 1
6 + 2	2 + 6	8 – 6	8 – 2
5 + 3	3 + 5	8 – 5	8 – 3
4 + 4	8 – 4		

Зразок міркування. **8 – 5 = □**

8 — це 5 і *скільки?* 8 — це 5 і 3. Якщо від числа 8 відняти 5, то буде 3. Або: 8 мінус 5 дорівнює 3.

2. Іринка принесла мавпочкам .
5 бананів вони з'їли.

- Про що можна запитати?
- Запиши відповідну рівність і обґрунтуй вибір дії.

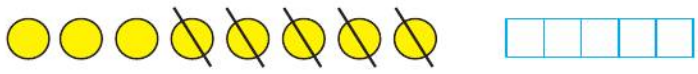

3. На гілці сидить одне білченя, а в дуплі — ще 2.

- Про що можна запитати?
- Запиши відповідну рівність і обґрунтуй вибір дії.

4. Запиши всі можливі рівності на додавання і віднімання з числами 0 і 6.

5. Назви многокутники, на які розбито кожний чотирикутник.

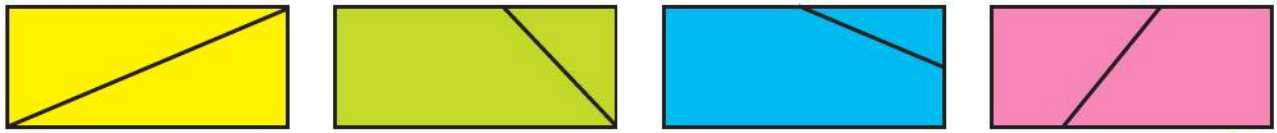

Додавання і віднімання на основі складу числа 9

1. Запиши всі рівності на додавання і віднімання, які можна скласти на основі складу числа 9.

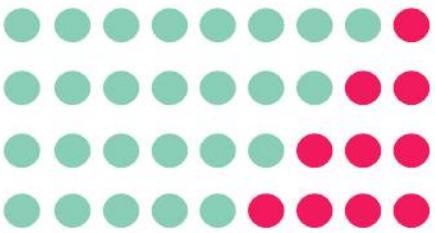

8 + 1	1 + 8	9 – 8	9 – 1
7 + 2	2 + 7	9 – 7	9 – 2
6 + 3	3 + 6	9 – 6	9 – 3
5 + 4	4 + 5	9 – 5	9 – 4

Зразок. **9 – 4 = □**

Продовж міркування. 9 — це 4 і *скільки?* 9 — це 4 і ...

2.

а)

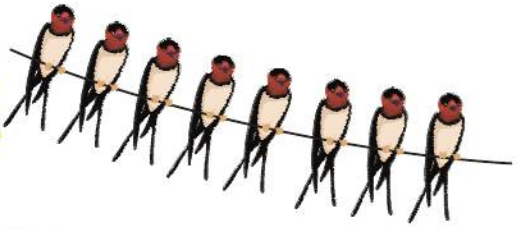

б)

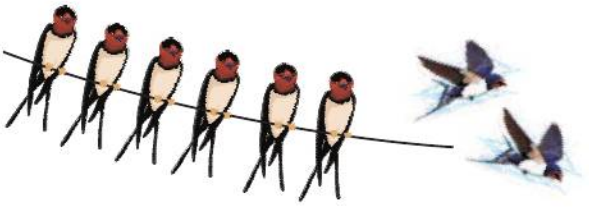

- Скільки пташок сиділо на дроті?
- Скільки полетіло?
- Якщо 2 пташки полетіло, то на дроті їх стало більше чи менше?
- Запиши рівність. Обґрунтуй, знак якої дії треба поставити.

3. Виміряй довжини відрізків.

4. Склад яких чисел зображено на малюнках? Запиши відповідні рівності.

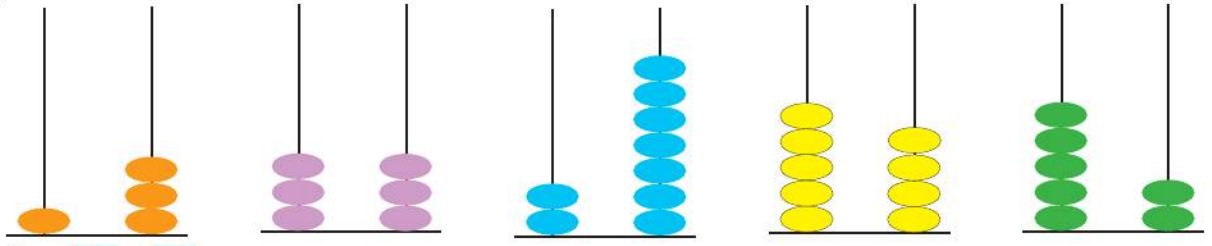

4 = □ + □

Додавання і віднімання на основі складу числа 10

1. Запиши всі рівності на додавання і віднімання, які можна скласти на основі складу числа 10.

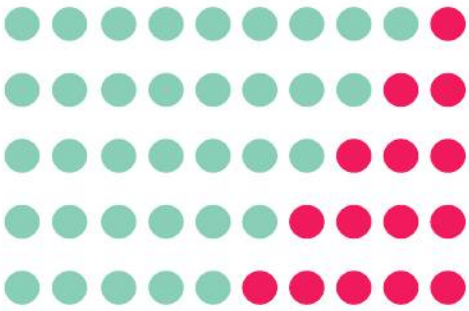

9 + 1	1 + 9	10 – 9	10 – 1
8 + 2	2 + 8	10 – 8	10 – 2
7 + 3	3 + 7	10 – 7	10 – 3
6 + 4	4 + 6	10 – 6	10 – 4
5 + 5		10 – 5	

Зразок. **10 – 8 = □**

Продовж міркування. 10 — це 8 і *скільки?* 10 — це 8 і ...

2. За малюнком склади і запиши дві рівності на додавання і дві — на віднімання.

3.

6 ◯ 1 = 7	6 ◯ 1 = 5	2 ◯ 2 = 4	3 ◯ 2 = 5
2 ◯ 2 = 0	9 ◯ 1 = 8	1 ◯ 8 = 9	3 ◯ 2 = 1

4. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- 8 плюс 1.
- 10 мінус 2.
- Перший доданок — 7, другий — 3.
- Від числа 10 відняти 5.

5. Скільки всього трикутників є на кожному рисунку?

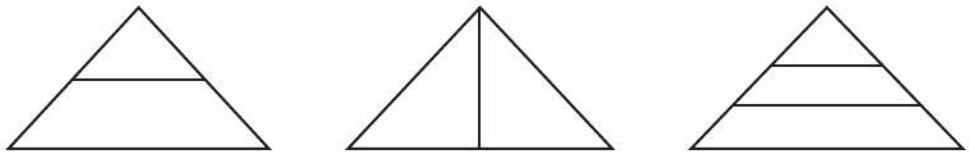

ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

Таблиці додавання і віднімання числа 1. Вирази на дві дії

1.

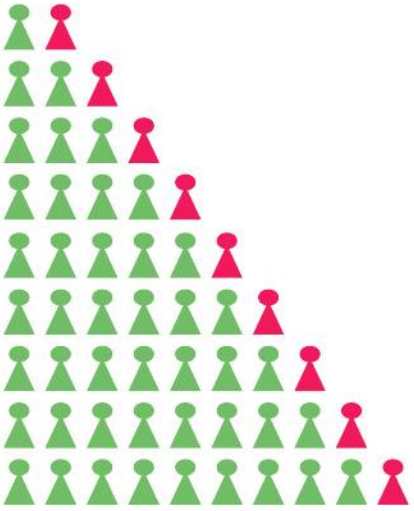

1 + 1 = 2	2 – 1 = 1
2 + 1 = 3	3 – 1 = 2
3 + 1 = 4	4 – 1 = 3
4 + 1 = 5	5 – 1 = 4
5 + 1 = 6	6 – 1 = 5
6 + 1 = 7	7 – 1 = 6
7 + 1 = 8	8 – 1 = 7
8 + 1 = 9	9 – 1 = 8
9 + 1 = 10	10 – 1 = 9

- У кожному рядку полічи окремо зелені й окремо червоні фішки.
- Поясни, як склали кожну рівність на додавання і віднімання.

2. Склади рівності за числовими променями.

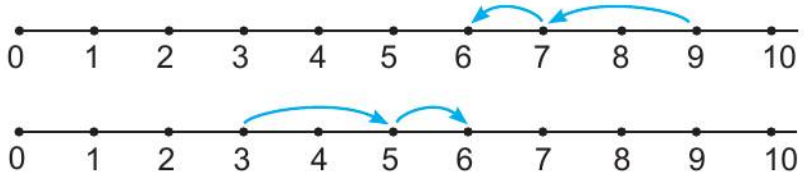

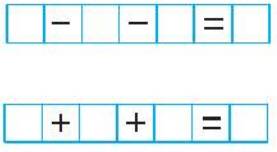

3.

7 + 1 + 1 = ☐	9 – 1 – 1 = ☐	1 + 1 + 1 = ☐
5 + 1 + 1 = ☐	6 – 1 – 1 = ☐	4 + 1 + 1 = ☐

4. Добери відповідні знаки дій і числа.

10 ◯ ☐ = 9	6 ◯ ☐ = 5	8 ◯ ☐ = 7	6 ◯ ☐ = 7
7 ◯ ☐ = 8	4 ◯ ☐ = 3	9 ◯ ☐ = 8	9 ◯ ☐ = 10

Зразок міркування. **10 ◯ ☐ = 9**

Було 10, стало 9. Отже, стало менше.

Щоб стало менше, потрібно виконати дію віднімання.

Підготовка до введення задач

1. Склади рівності за малюнками.

- Поясни вибір дії.

Щоб стало більше — потрібно додати.
Щоб стало менше — потрібно відняти.

2. Скільки м’ячів разом у двох слоненят?

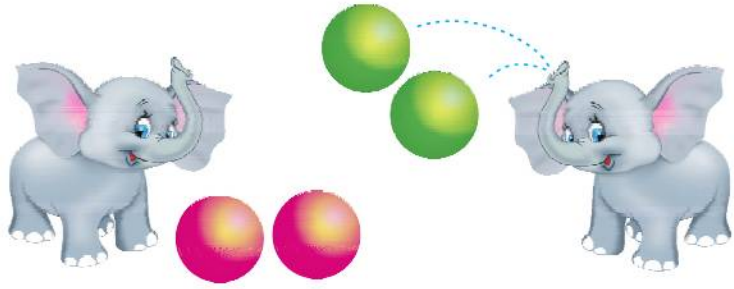

- Яку дію слід обрати? Чому?
- Запиши рівність.

3. Постав запитання до малюнка.

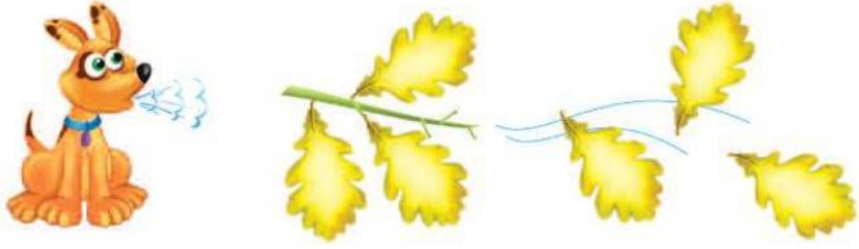

- Запиши відповідну рівність.
- Обґрунтуй, знак якої дії треба поставити в цій рівності.

4.

8 см ◯ 6 см	5 см ◯ 6 см	10 см ◯ 1 см
0 ◯ 10	9 ◯ 6	9 ◯ 0

Таблиці додавання і віднімання числа 2

1.

1 + 2 = 3	3 – 2 = 1
2 + 2 = 4	4 – 2 = 2
3 + 2 = 5	5 – 2 = 3
4 + 2 = 6	6 – 2 = 4
5 + 2 = 7	7 – 2 = 5
6 + 2 = 8	8 – 2 = 6
7 + 2 = 9	9 – 2 = 7
8 + 2 = 10	10 – 2 = 8

- Прочитай кожну рівність на додавання і відповідну їй рівність — на віднімання.
- Поміркуй, як можна скласти таблицю віднімання з таблиці додавання, не використовуючи малюнок.

2. Обчисли значення виразів.

6 + 2 – 1 = □ – □ = □ 7 – 2 + 1 = □ + □ = □

9 – 2 + 1 = □ + □ = □ 8 + 2 – 1 = □□ – □ = □

3. За малюнками склади дві рівності про кошенят.

- Обґрунтуй, знаки яких дій треба поставити в цих рівностях.

4. Яке число має бути на останньому вагончику?

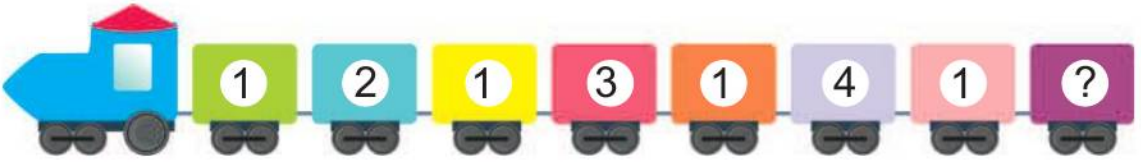

Задачі на знаходження суми та різниці (решти)

1.

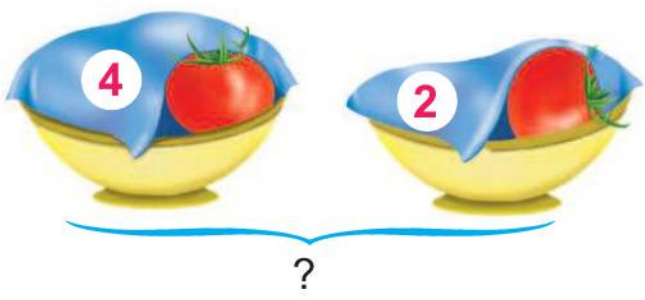

Задача. На одній тарілці 4 помідори, а на іншій — 2. Скільки помідорів на двох тарілках разом?

На одній тарілці 4 помідори, а на іншій — 2.	Це — умова задачі.
Скільки помідорів на двох тарілках разом?	Це — запитання задачі.

Щоб відповісти на запитання задачі, потрібно обрати дію і скласти рівність.

Якщо об'єднати помідори на обох тарілках, то разом їх стане більше. Отже, слід вибрати дію додавання: 4 + 2.	Це — обґрунтування вибору дії.
4 + 2 = 6	Це — розв'язання задачі.
На двох тарілках разом 6 помідорів.	Це — відповідь задачі.

2. У Сашка було .
Двома апельсинами він пригостив свого дідуся. Скільки апельсинів залишилось у Сашка?

- Розкажи умову задачі.
- Повтори запитання.
- Якщо Сашко 2 апельсини віддав, то їх у нього стало більше, ніж було, чи менше?
- Якщо апельсинів стало менше, то якою дією треба розв'язувати задачу?
- Запиши розв'язання задачі.
- Усно дай повну відповідь на запитання задачі.
- Запиши коротку відповідь.

3.

3 + 1 + 2	4 + 2 – 1	8 + 1 – 2	10 – 2 – 1
8 – 1 + 2	4 – 2 – 2	6 – 1 – 2	10 – 1 – 1

4. За кожним малюнком склади одну рівність на додавання і одну — на віднімання. Запиши їх у зошит.

5. Знайдіть «зайвий» об'єкт. Поясніть, чому він зайвий.

Задачі на знаходження суми та різниці (продовження)

1. У вазу поставили і 3 білі квітки. Скільки всього квіток поставили у вазу?

- Повтори умову задачі.
- Повтори запитання задачі.
- Якщо об'єднати рожеві й білі квітки, то разом їх буде більше чи менше?
- Запиши розв'язання задачі та відповідь.
- Усно дай повну відповідь.

2. Розкажи, що ти бачиш на малюнку.

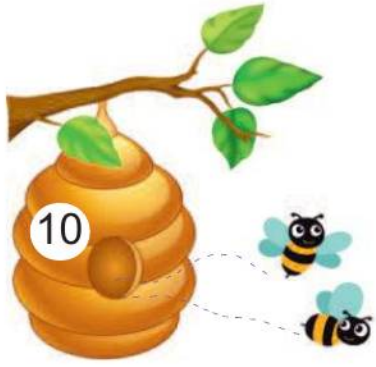

- Склади умову задачі.
- Склади запитання до цієї умови.
- Якщо з бджолиного гнізда 2 бджілки вилетіли, то їх у гнізді стало більше чи менше?
- Запиши розв'язання задачі та відповідь.

3.

9 – 2 + 2	5 + 2 + 1	3 – 2 + 1	10 – 1 – 2
4 + 2 + 2	8 – 2 – 1	3 + 2 – 1	6 – 2 + 1

4. Виміряй і порівняй довжини відрізків.

□ см ○ □ см

Стільки само. Збільшення і зменшення на 1

1. Полічи об'єкти в рамках. Яких об'єктів є стільки само, скільки горішків?

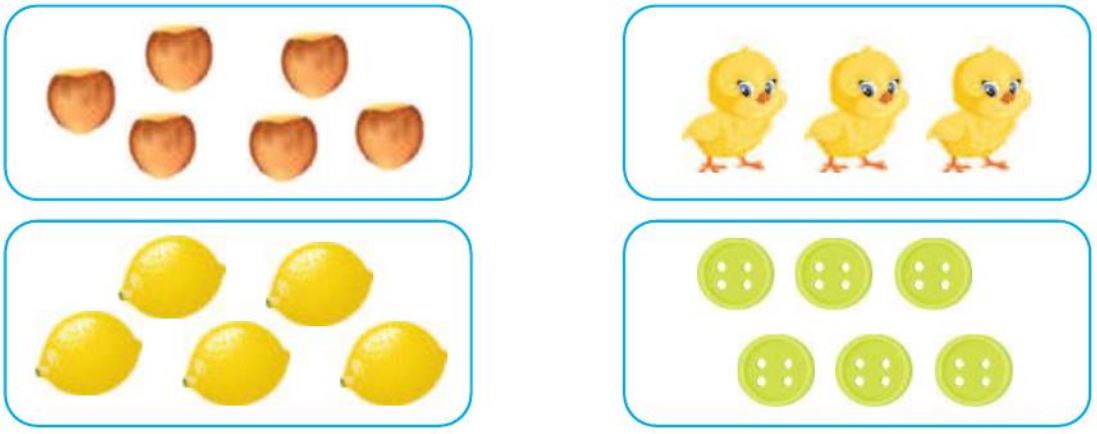

2. Люда вирізала і стільки само зелених. Скільки всього трикутників вирізала Люда?

3. У поросятка було 4 гарбузи. Воно прикотило ще 1 гарбуз. Кількість гарбузів збільшилась на 1.

4 + 1 = 5

Щоб збільшити — потрібно додати.

4. У зайчика було 4 морквини.
Він з'їв одну морквину.
Кількість морквин зменшилася на 1.

4 – 1 = 3

Щоб зменшити — потрібно відняти.

5. Збільш на 1 числа **5, 7, 2**. Запиши рівності.
Зменш на 1 числа **9, 3, 6**. Запиши рівності.

Збільшення на 2

1.

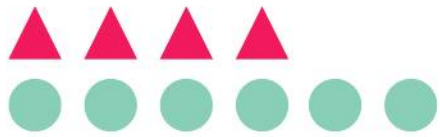

Кружечків стільки само, скільки трикутників, та ще 2.
Кружечків на 2 більше, ніж трикутників.

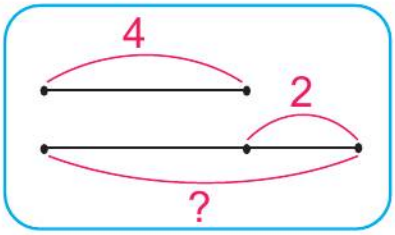

Це — **схема** до задачі

Міркування. Щоб дізнатися, скільки всього слив, потрібно кількість груш збільшити на 2:

4 + 2 = □

2. Розглянь малюнок і схему.

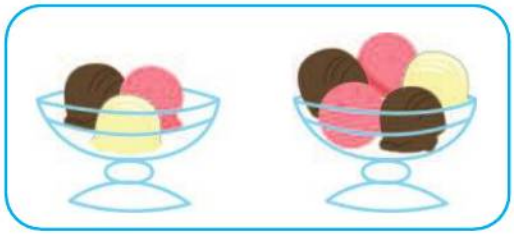

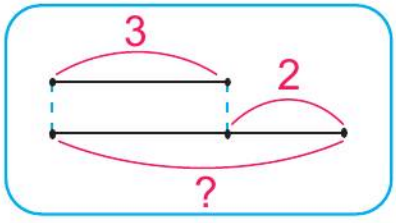

У першій креманці 3 кульки морозива, а в другій — на 2 більше. Скільки кульок морозива в другій креманці?

- Що означає на схемі число 3? Число 2?
- Запиши рівність за схемою.

3. Збільш на 2 числа **3, 5, 7**. Запиши рівності.

Зменшення на 2

1.

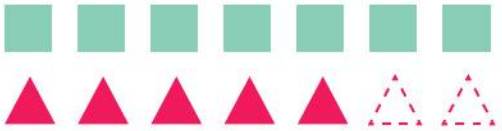

Трикутників стільки само, скільки квадратів, але без 2.
Трикутників на 2 менше, ніж квадратів.

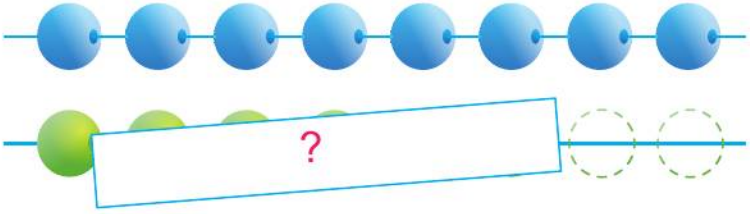

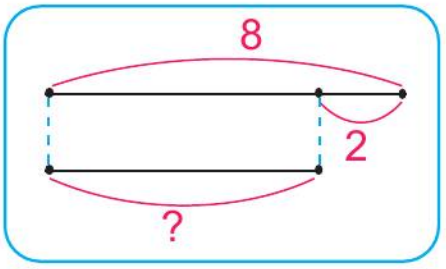

Міркування. Щоб дізнатися, скільки зелених намистин, потрібно кількість синіх намистин зменшити на 2:

8 – 2 = □

2. Розглянь малюнок і схему.

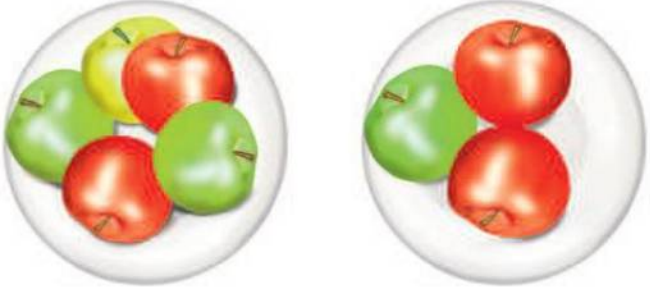

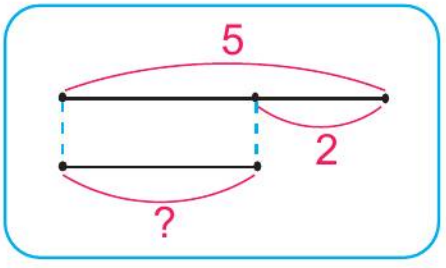

На першій тарілці 5 яблук, а на другій — на 2 менше.
Скільки яблук на другій тарілці?

- Що означає на схемі число 5? Число 2?
- Запиши рівність за схемою.

3. Зменш на 2 числа **10, 8, 6**. Запиши рівності.

Розв’язування задач

1. 7 – 2 + 1 4 – 4 + 1 9 – 2 + 1

5 + 2 – 1 8 – 1 + 2 4 + 2 + 2

2. На городі росло 6 капустин. Зайчик з’їв 2 капустини. Скільки капустин залишилося на городі?

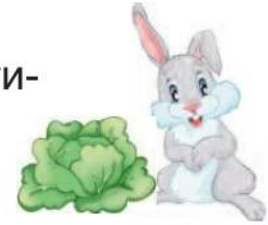

- Розкажи умову задачі.

Числа, які є в умові, називають **числовими даними** задачі.

- Назви числові дані задачі.
- Про що запитується в задачі?

Число, про яке запитується, називають **шу́каним** задачі.

- Обґрунтуй вибір дії.
- Запиши розв’язання задачі та відповідь.
- Назви шукане в задачі число.
- Дай повну відповідь на запитання задачі.

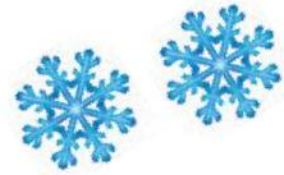

3. Прочитай умову задачі.

Ігор вирізав з паперу 3 сніжинки, а Олеся — 2.

- Обери запитання, яке можна поставити до цієї умови.

— Скільки сніжинок вирізав Ігор?

— Скільки кружечків вирізала Олеся?

— Скільки сніжинок разом вирізали Ігор та Олеся?

Запитання задачі має бути пов’язане з умовою задачі.

4. Збільш на 2 числа **5**, **7**, **3**, **4**, **6**, **2**, **1**.

Зменш на 2 числа **6**, **9**, **8**, **5**, **10**, **2**, **7**.

Таблиці додавання і віднімання числа 3

1.

1 + 3 = 4	4 – 3 = 1
2 + 3 = 5	5 – 3 = 2
3 + 3 = 6	6 – 3 = 3
4 + 3 = 7	7 – 3 = 4
5 + 3 = 8	8 – 3 = 5
6 + 3 = 9	9 – 3 = 6
7 + 3 = 10	10 – 3 = 7

- Прочитай кожну рівність на додавання і відповідну їй рівність на віднімання.
- Поміркуй, як можна скласти таблицю віднімання з таблиці додавання, не використовуючи малюнок.

2. 3 + 3 – 1 4 + 3 – 2 8 – 3 + 2 7 – 3 + 1

8 – 3 – 2 7 – 3 – 1 5 + 3 – 2 9 – 3 – 3

3. До Різдвяних свят учні вивчили 5 колядок і 2 щедрівки. Скільки всього пісень вивчили учні?

- Розкажи умову задачі. Повтори запитання.
- Обґрунтуй вибір дії. Запиши розв'язання задачі і відповідь.

4. У лісовій школі звірята складали задачі. Прочитай їх і скажи, хто з них склав задачу правильно.

Зайчик на сніданок з'їв одну морквину, а на обід — 2. Скільки морквин з'їв зайчик на обід?

У гості до сови прилетіло 3 дрозди і 2 снігурі. Скільки пташок прилетіло в гості до сови?

Збільшення і зменшення на 3

1. Обчисли значення виразів. Прочитай рівності по-різному.

4 + 3 = □	До 4 додати 3, буде □.
7 + 3 = □□	7 плюс 3 дорівнює □□.
5 + 3 = □	Перший доданок 5, другий — 3, сума — □.
2 + 3 = □	2 збільшити на 3, буде □.

2. Зменш на 3 числа **7**, **4**, **9**.

Збільш на 3 числа **2**, **5**, **7**.

3. Розкажи, що ти бачиш на малюнку.

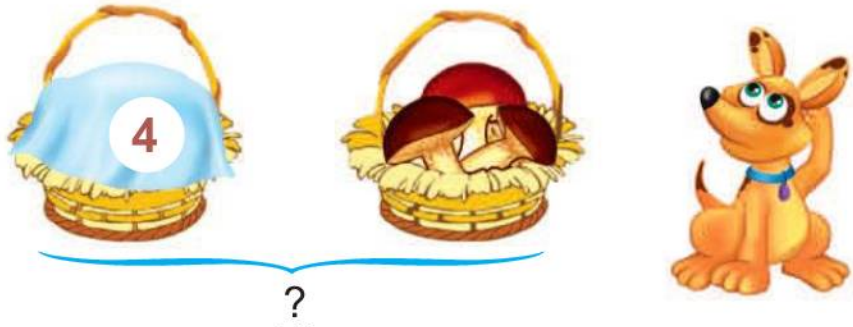

- Склади умову задачі й запитання.
- Обґрунтуй вибір дії.
- Запиши розв'язання задачі й відповідь.
- Вкажи числові дані задачі й шукане.
- Що потрібно зробити з числовими даними, щоб отримати шукане?

4. Обчисли довжини відрізків.

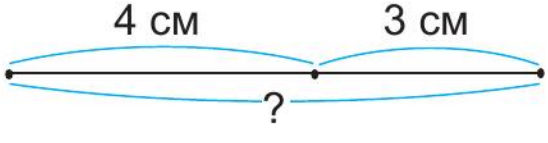

4 см + 3 см = □ см

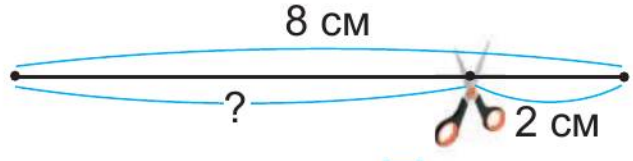

8 см – 2 см = □ см

Розв’язування задач

1. Склади за малюнком задачу і розв’яжи її.

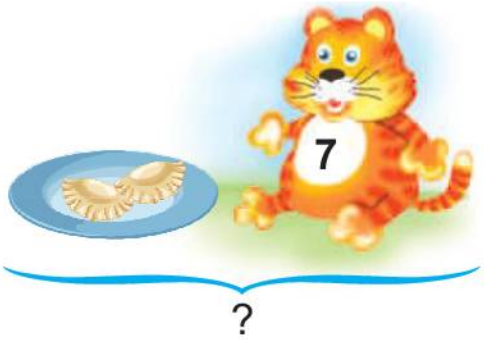

- Скільки вареників на тарілці?
- Скільки вареників з’їв кіт?
- Склади умову задачі й запитання.
- Обґрунтуй вибір дії.
- Запиши розв’язання задачі й відповідь.

2.

2 + 3 + 1	5 + 3 – 2	8 – 3 + 2	6 – 3 – 3
8 – 2 – 2	7 – 1 – 3	6 + 3 – 2	3 + 3 + 3

3. У саду росло 5 яблунь, 3 груші та 2 липи. Скільки фруктових дерев росло у саду?

- Чи всі ці дерева є фруктовими?
- Яке з числових даних є зайвим?

Це — задача із **зайвими даними**.

- Склади умову задачі правильно. Розв’яжи задачу.

4. На тарілці лежало 3 помідори й кілька огірків. Скільки помідорів і огірків разом лежало на тарілці?

- Розкажи умову задачі.
- Скільки числових даних у задачі?
- Про що запитується в задачі?
- Якого числового даного бракує в умові задачі?

Це — задача з **недостатніми даними**.

- Доповни умову і розв’яжи задачу.

Таблиці додавання і віднімання числа 4

1.

1 + 4 = 5	5 – 4 = 1
2 + 4 = 6	6 – 4 = 2
3 + 4 = 7	7 – 4 = 3
4 + 4 = 8	8 – 4 = 4
5 + 4 = 9	9 – 4 = 5
6 + 4 = 10	10 – 4 = 6

- Прочитай кожну рівність на додавання і відповідну їй рівність на віднімання.

2.

3 + 4 + 1	6 + 4 – 2	5 + 4 – 2	4 + 4 – 4
9 – 4 – 2	6 – 4 + 3	8 – 4 + 1	10 – 4 – 4

3. Прочитай тексти і з'ясуй, чи можна їх назвати задачами.

Зранку на кущі було 4 троянди. За день розквітло ще 2 троянди. Усього розквітло 6 троянд.

На кущі розквітло 8 троянд. Три троянди зрізали для букета. Скільки троянд залишилося на кущі?

- Обґрунтуй свою думку.
- Прочитай ще раз текст, який є задачею.
- Прочитай умову задачі. Прочитай запитання.
- Обґрунтуй вибір дії. Запиши розв'язання задачі і відповідь.

4. Яке число має бути на останньому вагончику?

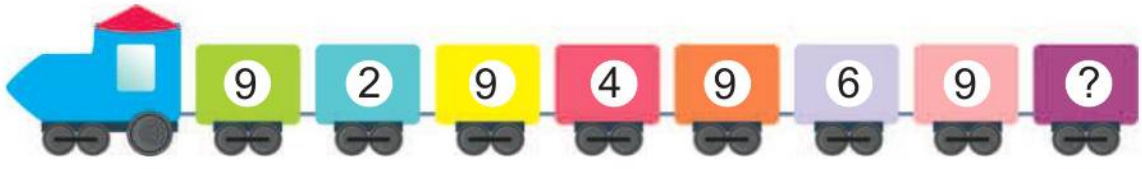

Побудова відрізка

1. Виміряй довжини відрізків.

Пряму лінію, відрізок і промінь креслять за допомогою лінійки. Щоб побудувати відрізок, потрібно **поставити в зошиті дві точки**, прикласти до них лінійку і з'єднати ці точки олівцем.

2. Побудуй відрізок завдовжки 5 см.

3. Склади і розв'яжи задачі.

Зірвали — 8
З'їли — 3
Залишилося — ?

- Повтори умову та запитання до кожної задачі.
- Обґрунтуй вибір дій.

4.

6 + 4 – 3	9 – 4 + 3	2 + 4 + 4	5 см + 4 см
10 – 4 – 4	3 + 4 – 2	7 – 4 + 3	8 см – 4 см

5. Обчисли «ланцюжки».

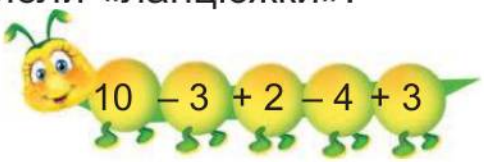

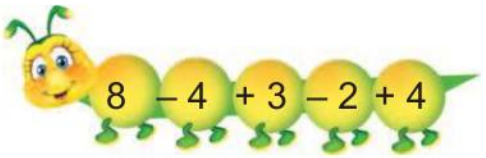

6. На рисунку є три групи фігур. Дай назву кожній групі.

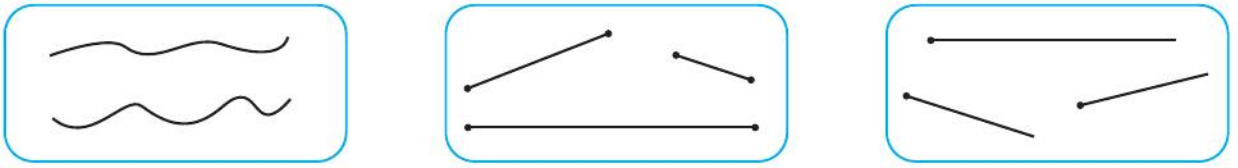

Задачі на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць

1. Прочитай задачу і розглянь схему до неї.

У першій нірці , а в другій — на 3 кролики більше. Скільки кроликів у другій нірці?

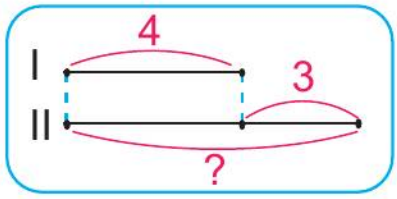

- Що означає число 4? Число 3?
- Розкажи умову задачі.
- Про що запитується в задачі?
- Що означає «на 3 більше»?

- Якщо у другій нірці кроликів стільки само, скільки в першій, та ще 3, то яку дію слід обрати?

2. Прочитай задачу і розглянь схему до неї.

На першій гілці , а на другій — на 3 яблука менше. Скільки яблук на другій гілці?

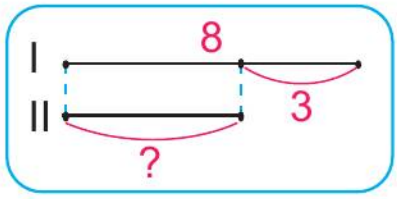

- Що означає число 8? Число 3?
- Про що запитується в задачі?
- Що означає «на 3 менше»?

- Якщо на другій гілці яблук стільки само, як на першій, але без 3, то яку дію слід обрати? Запиши розв'язання і відповідь.

3. 8 – 4 10 – 4 + 3 5 + 4 – 3 3 см + 4 см

4. Виміряй довжину відрізка. Накресли відрізок, на 4 см коротший.

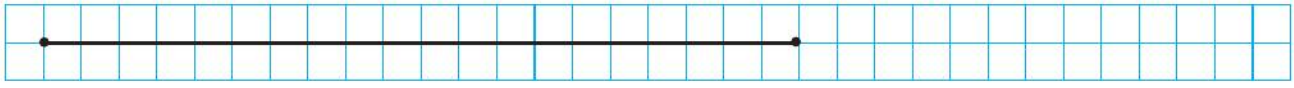

5.

8 ◯ 5 = 3	8 ◯ 4 = 4	6 ◯ 4 = 10	4 ◯ 4 = 8
5 ◯ 4 = 1	5 ◯ 4 = 9	4 ◯ 2 = 2	4 ◯ 4 = 0

Таблиці додавання і віднімання числа 5

1.

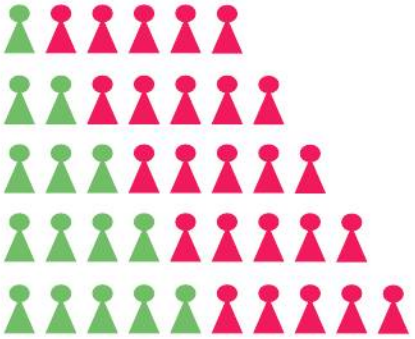

1 + 5 = 6	6 – 5 = 1
2 + 5 = 7	7 – 5 = 2
3 + 5 = 8	8 – 5 = 3
4 + 5 = 9	9 – 5 = 4
5 + 5 = 10	10 – 5 = 5

- Прочитай кожну рівність на додавання і відповідну їй рівність на віднімання.
- Поміркуй, як можна скласти таблицю віднімання з таблиці додавання, не використовуючи малюнок.

2.

4 + 5 – 1	10 – 5 – 3	3 + 5 – 1
7 – 5 + 3	8 – 5 + 2	5 + 5 – 4

3. Розв'яжи задачі. Обґрунтуй вибір дій.

а) У вазі лежало 4 яблука і 2 груші. Скільки разом яблук і груш лежало у вазі?

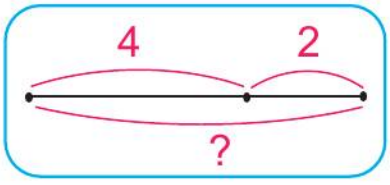

б) На озері плавало 6 качок, а лебедів — на 2 менше. Скільки лебедів плавало на озері?

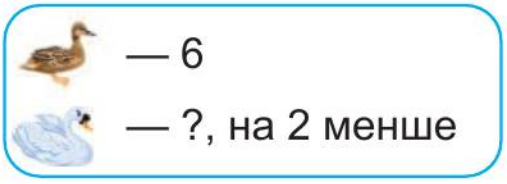

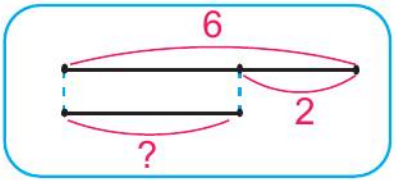

4.

6 + 3	9 – 4	5 см – 2 см	6 см – 3 см
4 + 4	8 – 3	5 см + 4 см	7 см + 3 см

Переставний закон додавання. Порівняння виразу і числа

1. Склади рівності за малюнками.

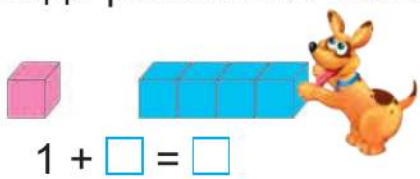

1 + □ = □

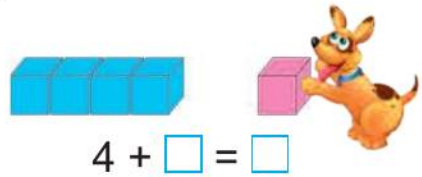

4 + □ = □

- Порівняй значення обох виразів.
- Що легше: до 1 кубика присунути 4 кубики чи до 4 кубиків присунути 1 кубик?

2. Обчисли і порівняй значення виразів у кожній парі.

4 + 2 = □	3 + 6 = □	1 + 3 + 5 = □
2 + 4 = □	6 + 3 = □	5 + 1 + 3 = □

Від перестановки доданків сума не змінюється.

Це — **переставний закон** додавання. Він справедливий для **будь-яких** доданків.

3. Для обчислення значення виразів скористайся переставним законом додавання.

Зразок.
1 + 9 = 9 + 1 = 10

2 + 7	1 + 6	3 + 5
1 + 8	3 + 7	2 + 8

4. Порівняй вираз і число: 2 + 3 ◯ 8.

Зразок міркування. 3 + 4 ◯ 6
- Спочатку обчислюю значення виразу: 3 + 4 = 7.
- Порівнюю це значення з числом 6: 7 > 6.
- Цей самий знак нерівності вписую в кружечок: 3 + 4 (>) 6

5. Порівняй вираз і число, склавши допоміжну нерівність.

7 + 1 ◯ 9
8 < 9

6 + 3 ◯ 7
9 ◯ □

2 + 4 ◯ 8
□ ◯ □

3 + 4 ◯ 5
□ ◯ □

Таблиці додавання і віднімання числа 6. Куля. Куб

1.

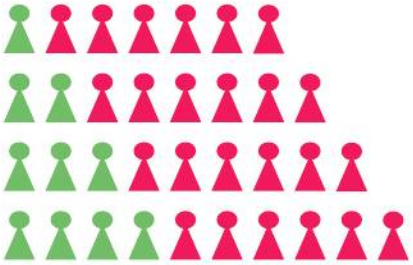

1 + 6 = 7 7 – 6 = 1

2 + 6 = 8 8 – 6 = 2

3 + 6 = 9 9 – 6 = 3

4 + 6 = 10 10 – 6 = 4

- Прочитай кожну рівність на додавання і відповідну їй рівність на віднімання.

2. 3 + 6 – 2 10 – 6 – 3 2 + 6 – 3 6 – 6 + 5

9 – 6 + 4 2 + 6 – 4 8 – 6 + 4 4 + 6 – 2

3. Впиши такі числа, щоб рівності були правильними.

3 + 4 = □ + 3 = □ 3 + 7 = □ + 3 = □ 1 + 7 = 7 + □ = □

1 + 8 = 8 + □ = □ 2 + 6 = □ + 2 = □ 2 + 8 = □ + 2 = □□

4. Розв'яжи і порівняй задачі.

а) На стоянці було 5 легкових і 3 вантажні автомобілі. Скільки всього автомобілів було на стоянці?

б) Максим помив 5 чашок, а тарілок — на 3 більше. Скільки тарілок помив Максим?

5. 6 см + 2 см 9 см – 4 см

10 см – 3 см 5 см + 1 см

6.

Це — куля.

Це — куб.

- Назви об'єкти, які мають форму кулі; які мають форму куба.

Складання і розв'язування задач

1. Склади задачі за короткими записами. Порівняй їх розв'язання і повні відповіді.

а)
Було — 6 пиріжків
З'їли — 4 пиріжки
Залишилося — ?

б)
Було — 6 пиріжків
З'їли — ?, на 4 менше

2. Розв'яжи і порівняй задачі.

а) У коробці було 5 олівців. Іринка взяла 2 олівці, щоб розмалювати квіти. Скільки олівців залишилося в коробці?

б) Щоб розмалювати малюнок, Артем взяв з коробки 5 олівців, а потім — ще 2. Скільки олівців взяв Артем?

3. Розглянь, як дрібними купюрами можна набрати 5 грн. Запиши відповідні рівності.

4. За схемами склади числові вирази й обчисли їх значення.

Зразок.
1 + 6 = 7

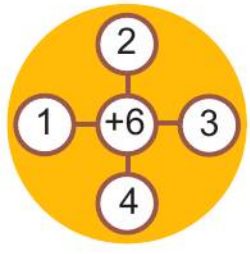

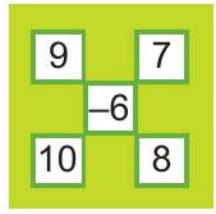

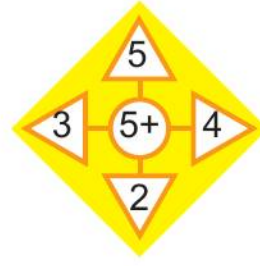

5. Обчисли «ланцюжки».

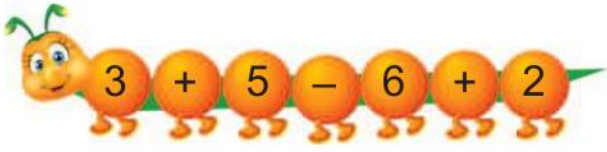

Таблиці додавання і віднімання числа 7. Піраміда. Конус

1.

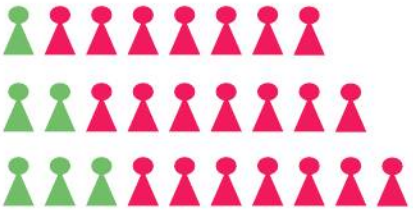

1 + 7 = 8 8 – 7 = 1

2 + 7 = 9 9 – 7 = 2

3 + 7 = 10 10 – 7 = 3

- Прочитай кожну рівність на додавання і відповідну їй рівність на віднімання.

2. 2 + 7 – 4 1 + 7 – 4 3 + 7 – 5 7 – 7 + 1

10 – 7 + 5 8 – 7 + 6 9 – 7 + 6 2 + 7 + 1

3. У кошику було 7 цибулин. Три цибулини взяли для салату. Скільки цибулин залишилося в кошику?

4. 6 см ◯ 9 см 4 см ◯ 6 см 10 см ◯ 1 см

9 см ◯ 4 см 5 см ◯ 8 см 3 см ◯ 7 см

5.

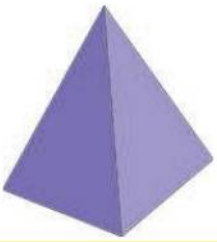

Це — піраміда.

Це — конус.

- Назви об'єкти, які мають форму піраміди; форму конуса.

6. Запиши рівності на склад числа 10 за таблицею.

Зразок.

10 = 8 + 2

10	8	✦	9	✦	5	✦	✦	7
	✦	3	✦	4	✦	1	2	✦

Назви чисел при відніманні

1. Прочитай, як називають числа при відніманні.

$$9 - 5 = 4$$

Зменшуване — Від'ємник — Різниця

2. Прочитай вираз 8 – 3 різними способами.

Зразок.

9 – 5

- Від 9 відняти 5.
- 9 мінус 5.
- 9 зменшити на 5.
- Зменшуване — 9, від'ємник — 5.

3. Розв'яжи і порівняй задачі.

а) На майданчику гралося 6 дівчаток, а хлопчиків — на 3 менше. Скільки хлопчиків гралося на майданчику?

б) На стіл поставили 6 чашок, а склянок — на 3 більше. Скільки склянок поставили на стіл?

- Обґрунтуй вибір дії для кожної задачі.

4. Порівняй вираз і число. Запиши допоміжну нерівність.

7 + 2 > 8	6 – 4 ◯ 3	5 + 5 ◯ 8	1 + 7 ◯ 10
9 > 8	□ ◯ 3	□□ ◯ □	□ ◯ □□

5.

2 + 7 – 6	9 – 6 + 5	10 – 7 – 3	3 + 7 – 4
4 + 6 – 7	2 + 4 + 3	8 – 7 + 5	1 + 7 + 2

6. На столі лежало 3 жовті й 3 червоні олівці. Галинка взяла 4 олівці. Скільки олівців кожного кольору могла взяти Галинка? Знайди три варіанти відповіді.

Таблиці додавання і віднімання чисел 8 і 9. Циліндр

1.

1 + 8 = 9 9 – 8 = 1

2 + 8 = 10 10 – 8 = 2

1 + 9 = 10 10 – 9 = 1

- Прочитай кожну рівність на додавання і відповідну їй рівність на віднімання.

2. 2 + 8 – 6 10 – 8 + 4 10 – 9 + 7 9 – 9 + 6

9 – 8 + 5 1 + 8 – 5 1 + 9 – 3 2 + 8 – 9

3. Обчисли і прочитай рівності, використовуючи слова *зменшуване*, *від'ємник*, *різниця*.

7 – 3 = ☐ 9 – 6 = ☐ 10 – 4 = ☐ 8 – 5 = ☐

Зразок. 7 – 3 = 4. Зменшуване 7, від'ємник 3, різниця дорівнює 4.

4. Розв'яжи і порівняй задачі.

а) У групі дитячого садочка було 7 пірамідок і 3 дзиґи. Скільки разом пірамідок і дзиґ було у групі?

б) У групі дитячого садочка було 7 пірамідок, а дзиґ — на 3 менше. Скільки дзиґ було у групі?

- Чому першу задачу розв'язують дією додавання, а другу — дією віднімання? Обґрунтуй вибір дій.

5.

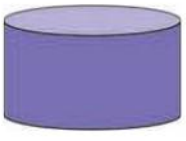

Це — циліндри.

- Назви́ об'єкти, які мають форму циліндра.

Порівняння числа і виразу

1. Порівняй вираз і число.

5 + 3 ◯ 8	6 + 2 ◯ 9	1 + 8 ◯ 8
8 – 5 ◯ 4	7 – 4 ◯ 2	3 + 4 ◯ 7

2. Порівняй число і вираз, склавши допоміжну нерівність.

3 ◯ 2 + 2 3 < 4	6 ◯ 10 – 3 6 ◯ 7	5 ◯ 9 – 6 □ ◯ □	8 ◯ 4 + 3 □ ◯ □

3. У банці було 4 склянки молока. Тато долив ще 3 склянки. Скільки склянок молока стало в банці?

4. Біля першого будинку стояло 8 автомобілів, а біля другого — на 5 менше. Скільки автомобілів стояло біля другого будинку?

5. Склади за короткими записами дві різні задачі про білих і чорних лебедів, які мали б таке розв'язання: 5 + 3 = 8.

а)

Було — □

Прилетіло — □

Стало — ?

б)

— □

— ?, на □ більше.

6.

10 – 8	8 – 5 + 4	7 + 2 – 8	2 + 6 + 2
3 + 6	2 + 7 – 6	5 + 1 + 2	3 + 7 – 4

7. Виміряй довжину відрізка. Накресли інший відрізок, на 4 см довший.

- Чи можна накреслити відрізок, на 4 см коротший?

Маса. Кілограм

1. Розглянь терези́. Чому на них одна шалька розміщена вище, а друга — нижче?

Важчі предмети мають більшу масу, а легші — меншу масу. Терези і ва́ги — це прилади для вимірювання маси.

Масу вимірюють кілограмами. Слово ***кілограм*** скорочено позначають так: **кг**.

2. Масу об'єктів можна вимірювати за допомогою гир:

- Які дві гирі мають масу 4 кг? 7 кг? 8 кг? Запиши рівності.

3. Визнач масу пакета з цукром.

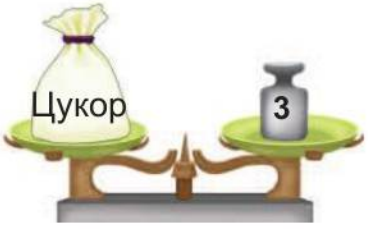

Якщо шальки терезів зрівноважені, то об'єкти на них мають однакову масу.

4. Визнач масу кожного об'єкта на малюнках.

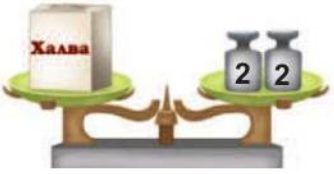

5.

4 кг ◯ 1 кг	2 кг ◯ 7 кг	2 кг + 1 кг ◯ 4 кг
3 кг ◯ 5 кг	6 кг ◯ 3 кг	7 кг – 2 кг ◯ 4 кг

Місткість. Літр

1. Порівняй «на око» місткості посудин.

Місткість посудин вимірюють літрами.
Слово ***літр*** скорочено записують так: **л**.

- Виміряй, скільки склянок води містить літрова банка.

2. 7 л – 3 л = ☐ л 3 л + 4 л = ☐ л 5 л + 2 л – 1 л = ☐ л
4 л + 2 л = ☐ л 10 л – 2 л = ☐ л 8 л – 4 л + 2 л = ☐ л

3. У глечику 2 л молока, а в бідоні — 3 л. Скільки літрів молока в глечику і бідоні разом?

4. З бідона взяли спочатку 2 л води, а потім — ще 1 л. Скільки всього літрів води взяли з бідона?

5.

3 л ◯ 8 л 5 кг – 2 кг ◯ 3 кг 6 л ◯ 6 л + 2 л
7 л ◯ 5 л 3 кг + 4 кг ◯ 8 кг 3 л ◯ 4 л – 1 л

6. Знайди масу гирі на правій шальці терезів.

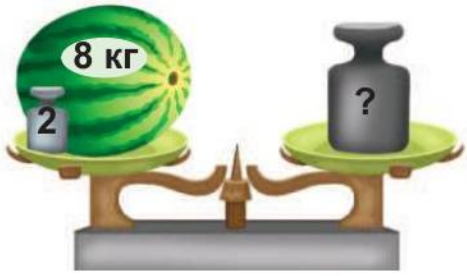

☐ кг + ☐ кг = ☐ кг

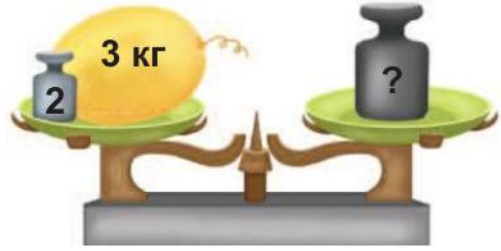

☐ кг + ☐ кг = ☐ кг

7. Яке число треба відняти від 9, щоб одержати число 5?

Математичні вирази «сума» і «різниця»

1.

а) Доданок Доданок Сума

$$6 + 2 = 8$$

- Назви́ перший доданок; другий доданок; суму.

Вираз **6 + 2** теж називають сумою.

$\underbrace{6 + 2}_{\text{сума}} = \underbrace{8}_{\text{сума}}$

- Запиши виразом суми чисел: 4 і 1; 3 і 6; 7 і 2; 2 і 7.

б) Зменшуване Від'ємник Різниця

$$7 - 3 = 4$$

- Назви́ зменшуване; від'ємник; різницю.

Вираз **7 – 3** також називають різницею.

$\underbrace{7 - 3}_{\text{різниця}} = \underbrace{4}_{\text{різниця}}$

- Запиши виразом різниці чисел: 9 і 4; 5 і 1; 10 і 2; 6 і 3.

2. Випиши спочатку суми, а потім — різниці.

10 – 1	9 – 7	5 + 0	3 + 6
6 + 2	8 – 3	4 – 4	8 + 2

3. За коротким записом склади і розв'яжи задачу про машинки, які були у Василька.

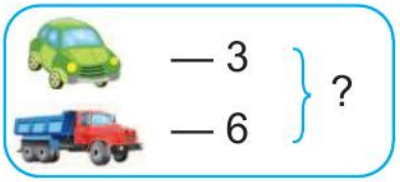

4. За схемою склади і розв'яжи задачу про фрукти, які були у вазі.

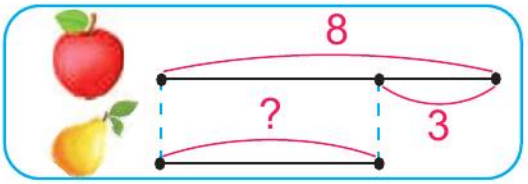

5.

3 + 2 + 3	10 – 2 – 2	4 + 2 + 3	8 – 6 + 7
8 – 5 – 1	5 + 5 – 4	9 – 6 + 1	4 + 5 – 6

Різницеве порівняння чисел

1. а) Полічи кількість кружечків у кожному ряду.

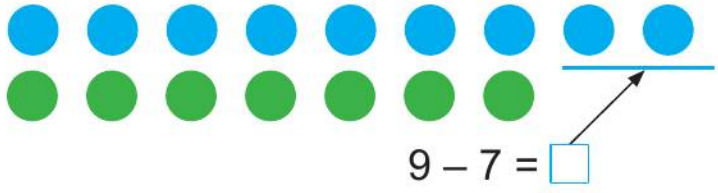

$9 - 7 = \square$

У першому ряду на 2 кружечки більше, ніж у другому.
У другому ряду на 2 кружечки менше, ніж у першому.

б) Полічи кількість кружечків у кожній групі.

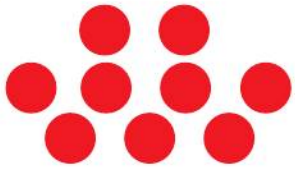

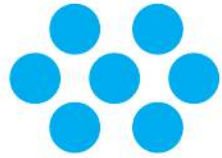

- На скільки більше кружечків ліворуч, ніж праворуч?
- На скільки менше кружечків праворуч, ніж ліворуч?

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше від іншого, потрібно **від більшого числа відняти менше**.

Щоб дізнатися, на скільки одне число менше від іншого, потрібно **від більшого числа відняти менше**.

- Порівняй обидва правила.

2. Склади і розв'яжи дві задачі за їх короткими записами.

а) — 6
— ?, на 2 більше

б) — 6
— ?, на 2 менше

3. Добери числа, щоб кожна рівність була правильною.

$6 + \square = 9$ $\quad \square - 2 = 5$ $\quad \square + 4 = 7$

$8 - \square = 1$ $\quad \square + 3 = 8$ $\quad 7 - \square = 0$

4. Скільки променів зображено на кожному рисунку?

Різницеве порівняння чисел (продовження)

1. На скільки груш менше, ніж персиків?

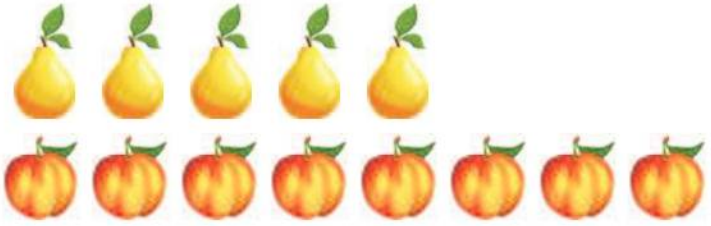

На скільки абрикосів більше, ніж слив?

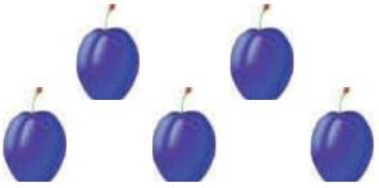

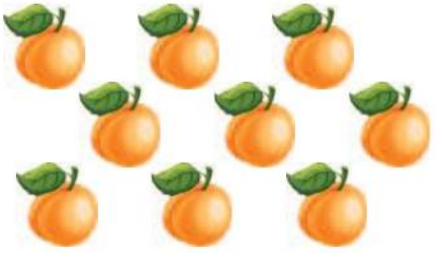

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше від іншого, треба від більшого числа відняти менше.

2. Виміряй довжини відрізків.

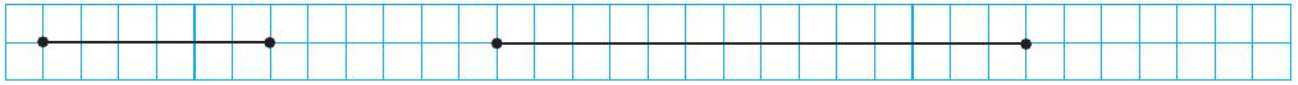

- На скільки перший відрізок коротший від другого?
- На скільки другий відрізок довший від першого?
- Запиши відповідні рівності.

3. До малюнка розглянь схему і склади відповідну рівність.

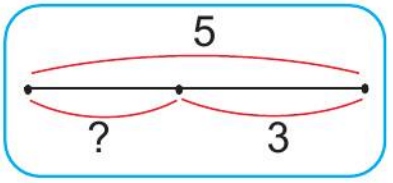

- Що означає «?» на схемі?

4.

3 + 7 – 5	9 – 6 + 5	7 – 4 – 2	6 – 5 + 8
8 – 7 + 4	2 + 3 + 4	5 + 2 – 3	5 + 5 – 8

Різницеве порівняння чисел (продовження)

1. Полічи метеликів і джмелів. На скільки відрізняються кількості цих комах? Запиши відповідну рівність.

- На які два запитання дає відповідь ця рівність?

2. На скільки більше ручок, ніж пензликів? На скільки менше пензликів, ніж ручок? Розглянь, як це показано на схемі. Прочитай відповідний вираз.

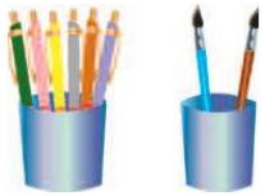

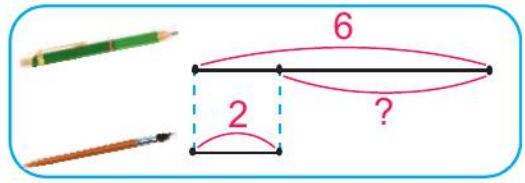

6 – 2
6 + 2
2 + 6

3. Добери схему до малюнка.

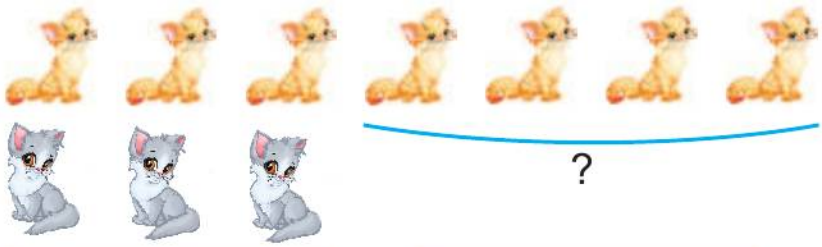

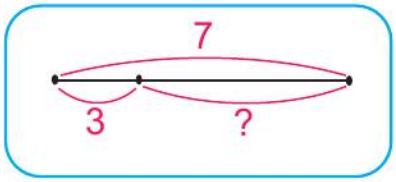

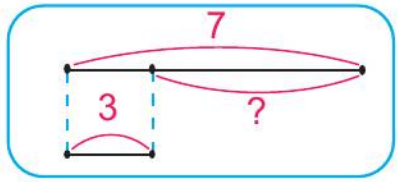

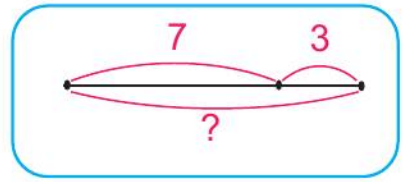

4. Сашко, Віка і Дмитрик каталися на самокатах. Сашко проїхав меншу відстань, ніж Дмитрик, але більшу, ніж Віка. Зобрази усі три відстані відрізками.

5. Обчисли «ланцюжок».

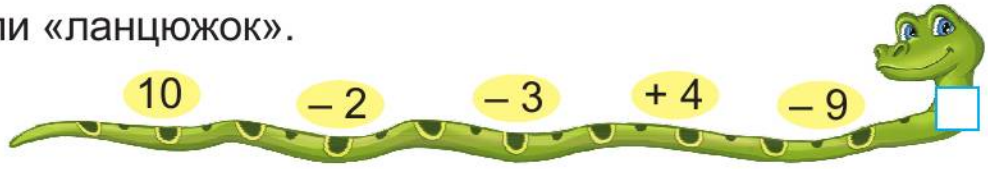

Задачі на різницеве порівняння

1. У гаю росло 8 дубів і 6 лип. На скільки більше дубів, ніж лип, росло в гаю?

Дубів — 8
Лип — 6
На ? більше

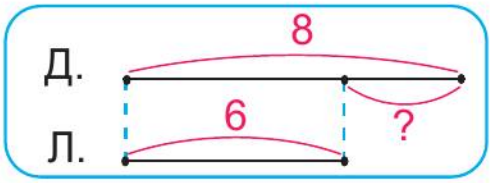

• *Обґрунтування вибору дії.* Потрібно порівняти числа 8 і 6. Щоб дізнатися, на скільки 8 більше, ніж 6, потрібно від більшого числа 8 відняти менше число 6. Отже, задача розв'язується дією віднімання.

2. На дереві сиділо 3 сойки і 7 горобців. На скільки менше сойок, ніж горобців, сиділо на дереві?

3. На скільки 4 менше, ніж 9? 8 більше від 5? 7 менше від 10?

Зразок міркування. 9 – 4 = 5 → 4 < 9 на 5.

4. Обчисли значення лише тих виразів, які записані під пірамідами і конусами.

10 – 8 = ☐	9 – 5 = ☐	4 – 3 = ☐	4 + 5 = ☐	3 + 6 = ☐
7 – 5 = ☐	8 – 6 = ☐	10 – 4 = ☐	2 + 7 = ☐	5 + 5 = ☐

5. Запиши рівності. Підкресли ті рівності, у яких зменшуване 7.

7 + 2 = ☐ 7 – 5 = ☐ 9 – 7 = ☐

7 – 6 = ☐ 2 + 7 = ☐ 7 – 2 = ☐

6. Накресли два відрізки так, щоб перший відрізок був на 2 см довший, ніж другий.

Порівняння двох виразів

1. Порівняй вирази.

Зразок. $3 + 2 < 9 - 1$

$5 < 8$

$2 + 5 \bigcirc 4 + 4$ $1 + 6 \bigcirc 3 + 4$

$7 + 1 \bigcirc 9 - 1$ $8 - 4 \bigcirc 9 - 6$

Щоб порівняти два вирази, можна порівняти їх значення.

2. Розв'яжи і порівняй задачі.

а) У Люби було 8 наклейок із квітами. Брат дав їй ще 2 наклейки. Скільки наклейок стало в Люби?

б) У Люби було 8 наклейок із квітами. Вона подарувала братові 2 наклейки. Скільки наклейок залишилося у Люби?

3.

$4 + 3 - 5$	$8 - 3 - 4$	$10 - 0 - 6$	$3 + 4 + 2$
$8 - 7 + 3$	$3 + 5 - 8$	$7 - 7 + 3$	$5 + 5 - 7$

4. 7 кг $+ 2$ кг $\bigcirc 10$ кг $\quad 4$ л $\bigcirc 8$ л $- 5$ л $\quad 6$ кг $\bigcirc 8$ кг $- 5$ кг

3 л $+ 6$ л $\bigcirc 8$ л $\quad 10$ см $\bigcirc 1$ см $+ 8$ см $\quad 7$ см $\bigcirc 4$ см $+ 2$ см

5. Виміряй довжину відрізка і накресли інший відрізок, на 3 см довший.

6. Скільки відрізків зображено на рисунку?

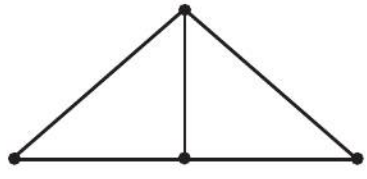

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ СОТНІ

Десяток

1. Скільки пензликів?

Якщо їх зв'язати в пучок, то одержимо десяток пензликів:

1 десяток пензликів — це 10 пензликів.

1 десяток — це 10 одиниць. 1 дес. = 10 од.

2. На скільки 1 десяток більший, ніж 1 одиниця?

10 − 1 = □

3. Розглянь предмети, які зазвичай продають десятками.

- Які ще предмети можуть продавати десятками?

4. У людини на руках 10 пальців.

Як по-іншому можна назвати це число?

□□ пальців — це □ дес. пальців.

5. Наталя вишила 4 серветки, Матвійко — 3, а Леся — стільки само, скільки Наталя й Матвійко разом. Скільки серветок вишила Леся?

Наталя — 4

Матвійко — 3

Леся — ?, стільки само, скільки

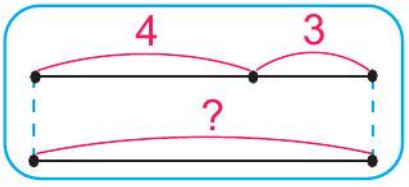

Утворення чисел другого десятка

1. Розглянь малюнки в таблиці. Скільки десятків кубиків і скільки окремих кубиків є в кожному рядку?

Прочитай, скільки в кожному рядку є всього кубиків.

	1 дес. і 1	оди-на́-дцять
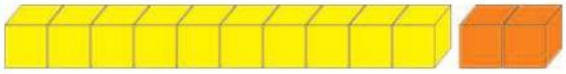	1 дес. і 2	два-на́-дцять
	1 дес. і 4	чотир-на́-дцять
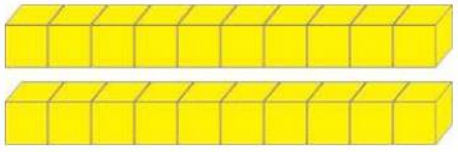	2 дес.	два́-дцять

2. Скільки паличок на кожному малюнку? Запиши в зошит кожне число у вигляді суми за зразком.

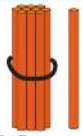 10 + 1	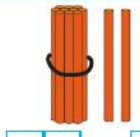 □□ + □	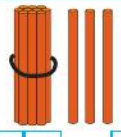 □□ + □	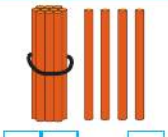 □□ + □	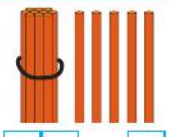 □□ + □
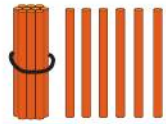 □□ + □	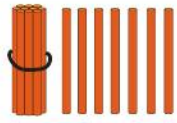 □□ + □	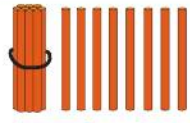 □□ + □	□□ + □	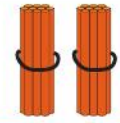 □□ + □□

3. До умови постав два запитання так, щоб перша задача розв'язувалася дією додавання, а друга — дією віднімання.

На ігровому майданчику було 6 хлопчиків і 4 дівчинки.

4.

10 см – 6 см ◯ 3 см	3 л + 4 л ◯ 8 л	7 кг ◯ 10 кг – 3 кг
5 см + 4 см ◯ 9 см	9 л – 2 л ◯ 6 л	4 кг ◯ 9 кг – 4 кг

5. Обчисли значення лише тих виразів, які є різницями.

4 + 0	6 – 6	10 – 8	4 + 5
8 – 6	3 + 7	9 – 2	10 – 0

Назви і запис чисел другого десятка

1. Порівняй, як записують числа першого і другого десятків.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

- Розглянь пари чисел у кожному стовпчику.
- Що спільного в записах цих чисел? Чим вони відрізняються?
- Чому числа 10 і 20 закінчуються нулем?

2.

10 – 8 + 5	3 + 6 – 8	9 – 7 – 2	4 + 6 – 3
2 + 6 + 1	8 – 5 + 4	3 + 5 – 6	7 – 4 + 5

3. Склади і розв'яжи задачу за малюнком. Обґрунтуй вибір дії

4. Марта записала 5 рівностей, а Назар — 8. На скільки більше рівностей записав Назар, ніж Марта?

5. Порівняй вирази, не використовуючи обчислень.

7 – 1 ◯ 7 + 1	4 + 3 ◯ 4 – 3	5 + 5 ◯ 5 + 4
1 + 6 ◯ 3 + 6	2 + 7 ◯ 7 + 2	6 – 0 ◯ 6 + 0

6. Називайте почергово рівності на основі складу числа 9: спочатку на додавання, потім — на віднімання.

7. Які бочки мають форму циліндра?

Читання та запис чисел другого десятка

1. Скільки всього паличок у двох кишеньках таблиці? Яке число записане на картках? Що означає у записі цифра 1? Цифра 4?

Десятки	Одиниці

Числа другого десятка записують за допомогою двох цифр. На першому місці, якщо лічити справа наліво, записують одиниці, а на другому — десятки.

2. Прочитай числа, записані в таблицях.

Десятки	Одиниці
1	0
1	5
1	8

Десятки	Одиниці
1	1
2	0
1	3

3. Накресли таку саму таблицю і впиши в неї зображені на малюнку числа.

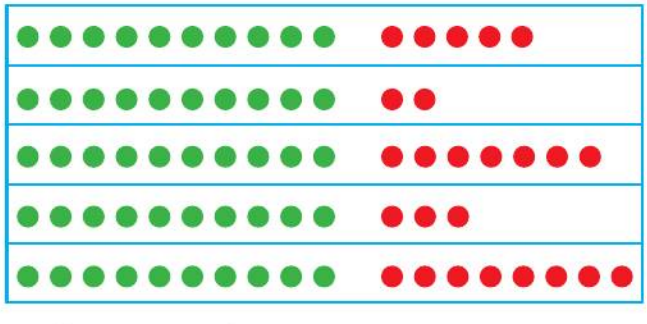

Десятки	Одиниці	Число
1	5	15
✦	✦	✦✦

4. В Оленки було 7 фломастерів, а в Микитки — 5. На скільки більше фломастерів було в Оленки, ніж у Микитки?

5. Обчисли «ланцюжок».

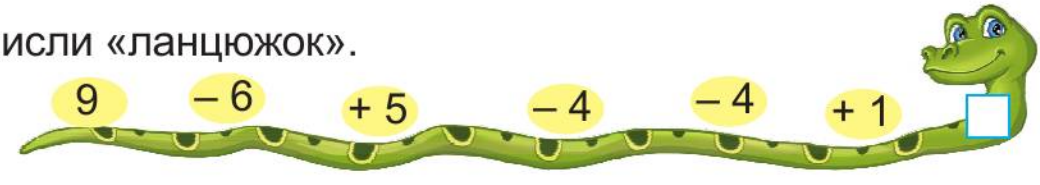

Одноцифрові та двоцифрові числа

1.

Числа 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 і 9 називають **одноцифровими**. Для їх запису використовують тільки одну цифру.

Числа, для запису яких використовують дві цифри, називають **двоцифровими**.

Приклади двоцифрових чисел: 10, 11, 12, 13, 14, 15, …

Випиши спочатку одноцифрові числа, а потім — двоцифрові.

3, 7, 11, 4, 20, 0, 17, 15, 9, 6, 13.

2. Запиши цифрами числа.

1 дес. 8 од.	1 дес. 2 од.	сімна́дцять
1 дес. 3 од.	2 дес. 0 од.	дев'ятна́дцять
1 дес. 5 од.	4 од.	п'ятна́дцять

3. Запиши рівності, які покажуть, на скільки перше число більше або менше, ніж друге.

Зразок. 5 і 8

$8 - 5 = 3$

10 і 7 9 і 2 6 і 10

4. Використовуючи числовий промінь, запиши рівності.

10 – □ – □ = □

5 + □ – □ = □

5. За малюнками склади і розв'яжи задачі. Для кожної задачі обґрунтуй вибір дії.

а)

б)

На ? більше

Додавання та віднімання 1 у межах 20

1. Полічи, скільки об'єктів у кожній групі.

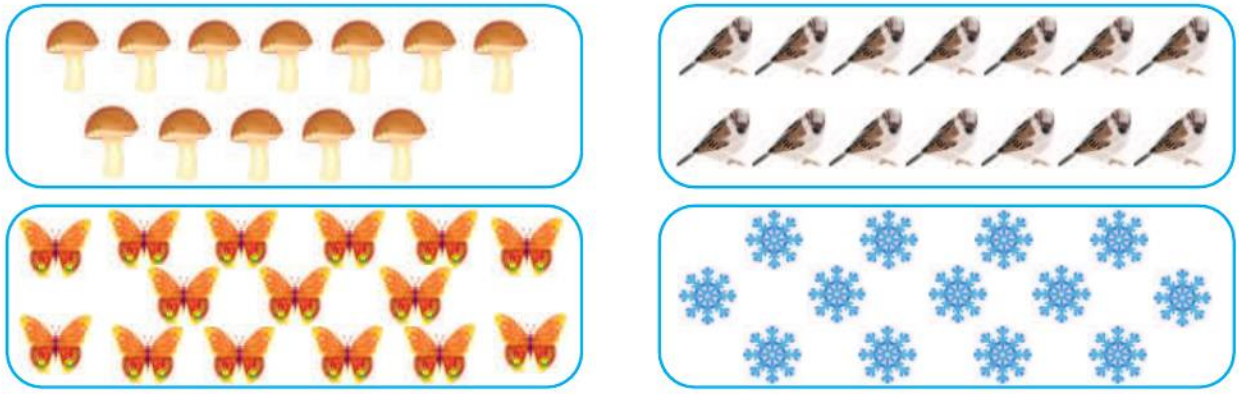

2. Розглянь малюнки і рівності. Порівняй підкреслені числа.

$\underline{13} + 1 = \underline{14}$

Якщо до числа додати 1, то отримаємо **наступне** число.

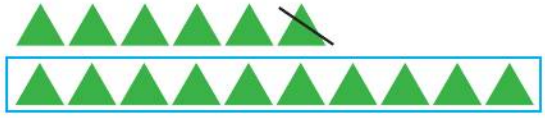

$\underline{16} - 1 = \underline{15}$

Якщо від числа відняти 1, то отримаємо **попереднє** число.

3. Запиши «сусідів» чисел.

		11					15				17				19				

4. Розглянь ряд чисел другого десятка. Скористайся ним для обчислення виразів.

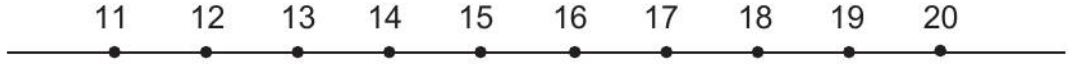

16 + 1	13 – 1	14 + 1	20 – 1
17 – 1	11 + 1	19 + 1	16 – 1

5. На скільки сантиметрів перший відрізок коротший, ніж другий?

- Чи можна про це дізнатися, не вимірюючи довжини відрізків?

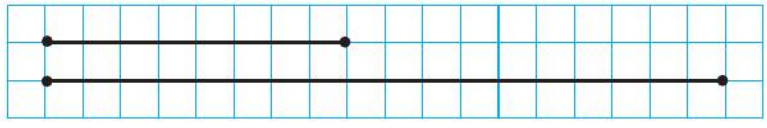

Годинник. Визначення часу за годинником

1.

Годинник має дві стрілки.
Якщо ***довга стрілка*** суміщається з позначкою «12», то ***коротка стрілка*** вказує, котра година.

Слово ***година*** скорочено позначають так: **год**. Годинник показує 3 год.

Визнач, котру годину показують годинники.

2. Склади умову задачі до даного запитання і розв'яжи задачу.
Скільки горіхів залишилось у Мирослава?

3. Із кожної трійки чисел склади 2 рівності на додавання і 2 рівності на віднімання.

3, 4, 7 2, 6, 8 6, 4, 10

4. Випиши спочатку різниці, а потім — суми.

6 – 3 10 + 3 4 + 4 17 – 1 20 – 1 13 – 1

5. Розв'яжи і порівняй задачі.

а) У коробці 4 кг масла, а в ящику — на 6 кг більше. Скільки кілограмів масла в ящику?

б) У коробці 4 кг масла, а в ящику — 10 кг. На скільки більше кілограмів масла в ящику, ніж у коробці?

Годинник. Визначення часу за годинником (продовження)

1. Котру годину показує кожний годинник?

2. Наші предки користувалися сонячним годинником. У ньому тінь від жердини замінює малу (годинну) стрілку.

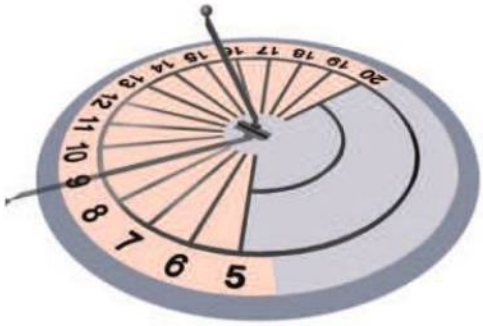

- Котру годину показує сонячний годинник?

3. Зараз годинник показує 9 год. а) Котру годину він покаже:

- через 1 год?
- через 2 год?
- через 3 год?

б) Котру годину він показував 2 год тому?

4. Запиши рівності.

10 год – 8 год + 1 год = ☐ год

4 год + 3 год + 2 год = ☐ год

6 год = 3 год + ☐ год

4 год = 8 год – ☐ год

5. У водоймах зоопарку мешкають два моржі, а тюленів — на 5 більше. Скільки тюленів мешкає у водоймах зоопарку?

6.

4 + 4 – 2	5 + 5 – 1	3 + 3 + 3	9 – 4 + 3
7 – 2 – 2	10 – 7 + 6	1 + 9 – 10	3 + 5 – 6

7. На полиці стоїть 8 книг. Підручник з математики стоїть третім зліва. Яким по рахунку він стоїть, якщо лічити справа?

- Зобразіть книги паличками і дайте відповідь на запитання.

Порівняння чисел у межах 20

1. 18 ◯ 12 13 ◯ 16 20 ◯ 12 11 ◯ 19

15 ◯ 13 14 ◯ 17 10 ◯ 20 17 ◯ 10

Зразок міркування. 18 ◯ 12.
У числах 18 і 12 є по 1 десятку. У числі 18 — 8 одиниць, а в числі 12 — 2 одиниці. 8 > 2, тому 18 > 12.

2. 12 – 1 – 1 7 + 3 + 1 11 – 1 – 8

10 – 9 + 7 2 + 7 – 5 16 – 1 + 1

3 – 2 + 9 6 + 3 – 4 3 + 7 + 1

3. 10 > 4 на □ 5 < 9 на □ 17 > 1 на □□

9 < 10 на □ 1 < 19 на □□ 8 > 4 на □

4. На галявині росло 8 підберезників, 2 лисички, а маслюків — стільки само, скільки підберезників і лисичок разом. Скільки маслюків росло на галявині?

- Як по-іншому можна поставити запитання, щоб розв'язання не змінилось?

5. Постав ще три запитання до задачі 4, кожне з яких починалось би так: «На скільки більше…». До кожного з цих запитань запиши відповідний вираз.

6. Котру годину показує кожний годинник?

- Котру годину покаже кожний годинник через 1 год?

Деци́метр

1. Один десяток сантиметрів — це 1 дециметр.
Слово ***дециметр*** скорочено записують так: **дм**.

10 см = 1 дм

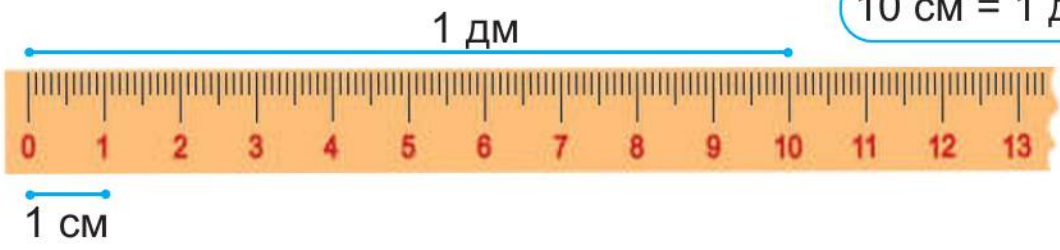

2. Розглянь, як по-різному можна прочитати довжину відрізка.

1 десяток сантиметрів і 2 сантиметри
1 дециметр і 2 сантиметри
12 см

12 см = 1 дм 2 см

3. Ширина парти становить 4 дм, а стола — 9 дм. На скільки дециметрів парта вужча, ніж стіл?

- Виміряй ширину своєї парти в дециметрах і сантиметрах.

4. Постав до умови задачі два різні запитання.
У першій вазі 7 троянд, а в другій — 3.

- Запиши обидва розв'язання і відповіді.

5. Котру годину показує кожний годинник?

- Котру годину показував кожний годинник 1 год тому?

Круглі десятки. Додавання і віднімання

1.

Десять 10 = 1 дес.	Двадцять 20 = 2 дес.	Тридцять 30 = 3 дес.	Сорок 40 = 4 дес.
П'ятдесят 50 = 5 дес.	Шістдесят 60 = 6 дес.	Сімдесят 70 = 7 дес.	Вісімдесят 80 = 8 дес.
Дев'яносто 90 = 9 дес.		Сто 100 = 10 дес.	

Двоцифрові числа, які закінчуються нулями, називають круглими десятками.

2.

40 + 10	70 – 20
50 + 30	90 – 40
30 + 20	100 – 60

Зразок міркування.

30 + 20 = □

3 дес. + 2 дес. = 5 дес. — це 50

3.

20 ◯ 40	10 + 20 ◯ 30	70 – 50 ◯ 30
50 ◯ 30	60 – 10 ◯ 40	80 – 30 ◯ 50

4. У мішку було 30 кг цукру. Для приготування варення бабуся з онуком використали 10 кг цукру. Скільки кілограмів цукру залишилось у мішку?

5. Назви́ пропущені дні тижня.

Вчора	*Сьогодні*	*Завтра*
Неділя	*Понеділок*	*Вівторок*
Середа	✦	✦
✦	✦	*Неділя*

6.

5 + 4	4 + 6	9 – 6	8 – 4
10 – 3	3 + 5	7 – 5	2 + 4

Читання та запис двоцифрових чисел

1. Прочитай числа з таблиць.

Десятки	Одиниці
1	9
9	1
9	0

Десятки	Одиниці
3	6
8	0
4	5

2. Накресли другу таблицю. Впиши в неї числа відповідно до першої таблиці.

Десятки	Одиниці
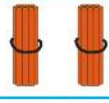	
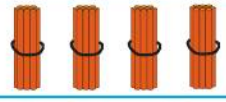	
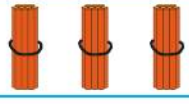	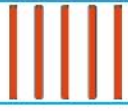

Десятки	Одиниці	Число
2	3	23
✦	✦	✦
✦	✦	✦

3.

3 + 7 + 1	11 – 1 – 6	4 + 6 – 3
16 + 1 + 1	20 – 1 – 1	15 + 1 – 1

4. Склади і розв'яжи задачі за малюнками.

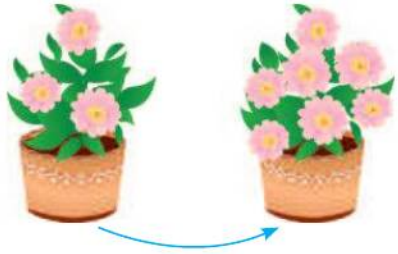

На ? менше

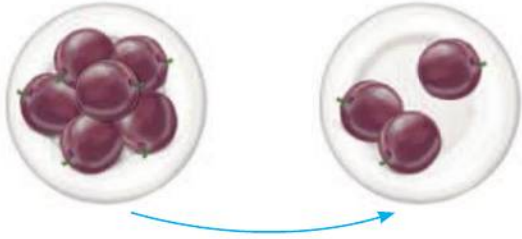

На ? більше

5. Обчисли «ланцюжок».

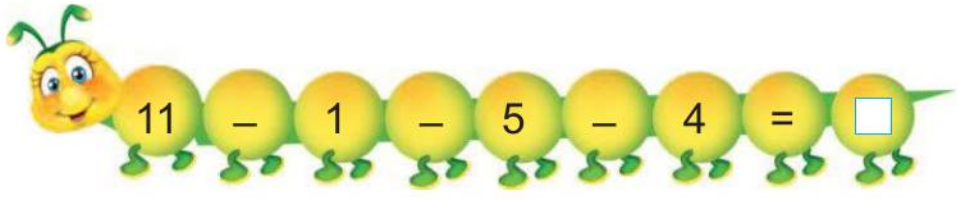

Запис чисел першої сотні

1. Запиши число, у якому:

3 дес. 2 од.	6 дес.	7 дес. 8 од.
4 дес. 5 од.	5 дес. 4 од.	1 дес. 7 од.

2. Запиши числа.

- Сімдесят один
- п'ятдесят вісім
- дев'яносто
- сімнадцять
- вісімдесят п'ять
- дев'ятнадцять

3. Доповни умову так, щоб задача розв'язувалася дією віднімання.

У Люби 6 наклейок, а в Миколи — на 4 ... .
Скільки наклейок у Миколи?

4. В Уляни була стрічка завдовжки 8 дм. Вона відрізала спочатку 3 дм стрічки, а потім — ще 4 дм. Скільки всього дециметрів стрічки відрізала Уляна?

- Чи є в умові задачі зайве число?
- Як називають таку задачу?

5. Остап відшукав у траві 6 равликів, а Віта — 3. На скільки більше равликів відшукав Остап, ніж Віта?

- Обери рівність, яка є розв'язком задачі. Обґрунтуй.

6 + 3 = 9 6 – 3 = 3

6. Накресли відрізок завдовжки 1 дм 2 см.

7. Хто важчий? На скільки?

Додавання і віднімання 1 у межах 100

1. Запиши «сусідів» чисел.

	20			39			91			75	

2. *Пригадай*: якщо до числа додати 1, то одержимо **наступне** число; якщо від числа відняти 1, то одержимо **попереднє** число.

58 + 1	99 + 1	87 – 1	49 + 1
60 – 1	71 – 1	40 + 1	90 – 1

3. Розглянь таблицю чисел першої сотні.

1	11	21	31	41	51	61	71	81	91
2	12	22	32	42	52	62	72	82	92
3	13	23	33	43	53	63	73	83	93
4	14	24	34	44	54	64	74	84	94
5	15	25	35	45	55	65	75	85	95
6	16	26	36	46	56	66	76	86	96
7	17	27	37	47	57	67	77	87	97
8	18	28	38	48	58	68	78	88	98
9	19	29	39	49	59	69	79	89	99
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Прочитай числа другого десятка; п’ятого; восьмого.

4. У річці купалося 7 дівчаток, а хлопчиків — на 2 більше. Скільки хлопчиків купалося в річці?

Обери вираз, яким розв’язується задача.

7 – 2 7 + 2

5. Знайди на першому рисунку 6 відрізків. Скільки всього відрізків на інших рисунках?

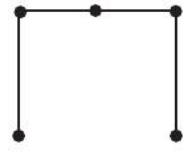

Склад числа з десятків і одиниць

1.

Десятки	Одиниці
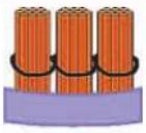 3	4

У числі 34 міститься 3 десятки і 4 одиниці.

Це число можна записати у вигляді суми: 34 = 30 + 4.

2. Запиши числа 81, 18, 27, 72, 45, 54 у вигляді суми.

Зразок. 81 = 80 + 1

3. Запиши всі числа п'ятого десятка; восьмого десятка.

4. Склади рівності за таблицями.

Зразок. 27 + 1 = 28

+1	27	36	49	54
	28	✦	✦	✦

–1	61	76	88	90
	✦	✦	✦	✦

5. Запиши розв'язання задач. Обґрунтуй вибір дії.

а) Зоряні 7 років, а Святослав на 2 роки старший. Скільки років Святославові?

б) Михайликові 10 років, а сестра молодша від нього на 4 роки. Скільки років сестрі?

6. Назви́ пропущені дні тижня.

Понеділок, вівторок, ..., четвер, п'ятниця, ..., неділя.

7. Як називають фігури синього кольору? Зеленого? Жовтого?

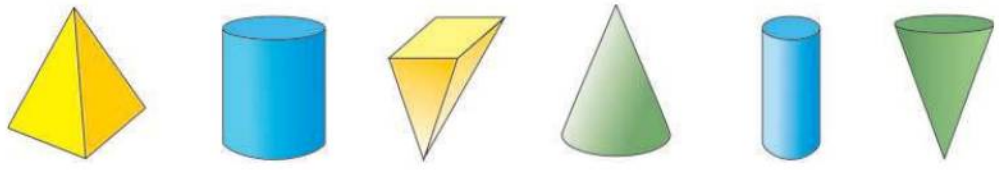

Метр

1. Розглянь складаний метр.

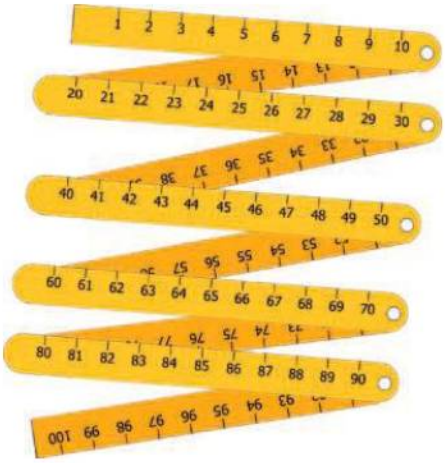

Якщо розпрямити складаний метр, то одержимо стрічку завдовжки 1 метр.

Слово ***метр*** скорочено записують так: **м**.

1 м = 100 см

1 м = 10 дм

1 дм = 10 см

Сантиметрами вимірюють невеликі довжини, наприклад, довжину олівця. Дециметрами міряють більші довжини, наприклад, довжину стола. Метрами міряють великі довжини, наприклад, довжину класу.

2. Порівняй рівності лівого і правого стовпчиків.

1 м = 100 см	↔	1 сот. = 100 од.
1 м = 10 дм	↔	1 сот. = 10 дес.
1 дм = 10 см	↔	1 дес. = 10 од.

В 1 м стільки сантиме́трів, скільки в 1 сотні одиниць.
В 1 м стільки дециме́трів, скільки в 1 сотні десятків.
В 1 дм стільки сантиме́трів, скільки в 1 десятку одиниць.

3. Склади і розв'яжи задачі за короткими записами.

а)

Було	Під'їхала	Стало
15	1	?

б)

Було	Від'їхала	Стало
15	1	?

4. 20 + 40 – 1 80 – 60 + 1 50 + 10 + 1

90 – 40 – 1 30 + 40 – 50 100 – 80 + 40

Ціна. Вартість. Гривня

1.

100 копійок — це одна гривня.
Слово ***гривня*** скорочено записують так: **грн**.
100 коп. = 1 грн

Кількість грошей, яку необхідно віддати за одиницю товару, наприклад, 1 ручку, 1 л молока, 1 хлібину тощо, називають його **ціною**.
Кількість грошей, яку необхідно віддати за весь куплений товар, називають **вартістю** товару.

2. Обчисли вартість товару на кожному малюнку.

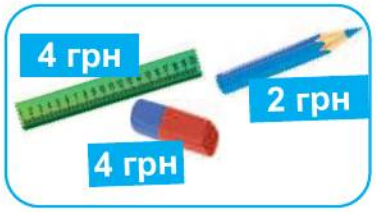

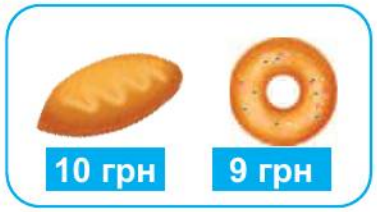

3. У Юлі було . Бабуся дала їй . Скільки грошей стало в Юлі?

4. У Луки було . За обід у школі він заплатив . Скільки грошей залишилось у Луки?

5. Що означають цифри 3 і 7 у числах 37 і 73?

Цифра 3 в першому числі означає 3 десятки, або 30 одиниць.
Цифра 3 в другому числі означає 3 одиниці.
Цифра 7 у першому числі означає ☐ одиниць.
Цифра 7 у другому числі означає ☐ десятків, або ☐☐ одиниць.

Залежно від місця цифри в числі вона може означати різну кількість одиниць.

Порівняння двоцифрових чисел

1. Прочитай правило.

Щоб порівняти двоцифрові числа, потрібно спочатку порівняти в них кількість десятків, а тоді, якщо їх кількість однакова, — порівняти кількість одиниць.

Зразок міркування.

1) 54 ◯ 45 . У числі 54 є 5 десятків, а в числі 45 — 4 десятки. 5 дес. > 4 дес. Отже, 54 > 45.

2) 72 ◯ 78. В обох числах десятків порівну. Тому потрібно порівняти одиниці. 2 < 8, отже, 72 < 78.

24 ◯ 32	65 ◯ 54	58 ◯ 60	92 ◯ 90
85 ◯ 89	40 ◯ 43	79 ◯ 81	37 ◯ 41

2. Тетянка купила три книжки. Укажи ціну кожної книжки. Обчисли вартість усієї покупки.

3. Склади й розв'яжи задачі за схемами.

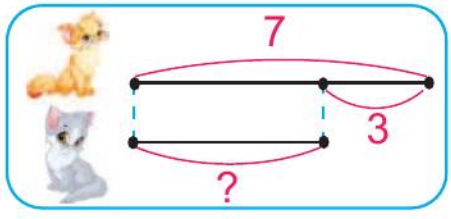

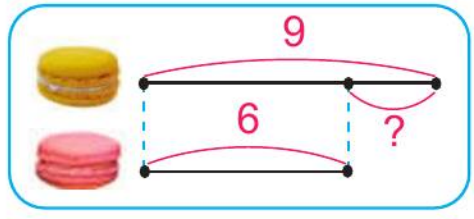

4. Запиши найбільше двоцифрове число; найменше трицифрове число.

Знаходження невідомого доданка

1. Пригадай, як називають числа при додаванні. Прочитай, як із рівності на додавання утворили дві рівності на віднімання.

6 + 3 = 9

9 – 6 = 3 — від суми 9 відняли доданок 6, одержали доданок □.

9 – 3 = 6 — від суми 9 відняли доданок 3, одержали доданок □.

2. □ + 5 = 7

- Котрий доданок невідомий?
- Його можна обчислити так: 7 – 5 = 2.

Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий доданок.

3. Обчисли невідомі доданки. Запиши рівності на віднімання.

□ + 6 = 9 5 + □ = 8 1 + □ =10

4. Обчисли за таблицею невідомі доданки. Запиши рівності на віднімання.

Доданок	✦	3	✦	4	✦	40	✦
Доданок	2	✦	1	✦	10	✦	1
Сума	8	10	11	9	30	80	20

5. У мами було . За мандарини мама заплатила 30 грн. Скільки грошей залишилося в мами?

6. Для кожного малюнка складіть вираз.

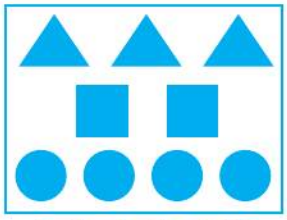

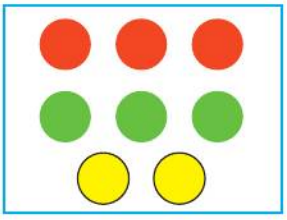

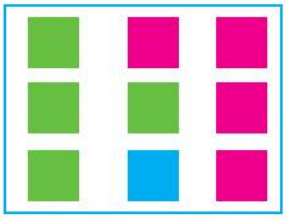

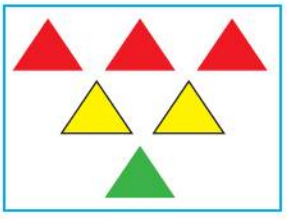

3 + 2 + 4

Задачі на знаходження невідомого доданка

1. а) У Ніни було 4 карамельки і 6 шоколадних цукерок. Скільки всього цукерок було в Ніни?

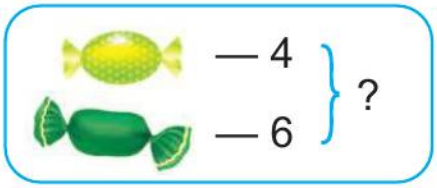

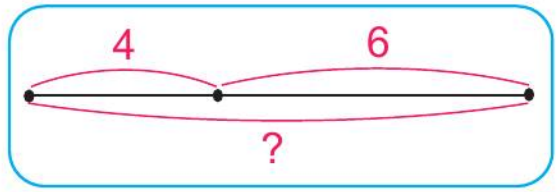

б) У Ніни було всього 10 цукерок, з них 4 карамельки, а решта — шоколадні. Скільки шоколадних цукерок було в Ніни?

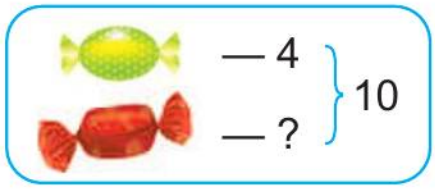

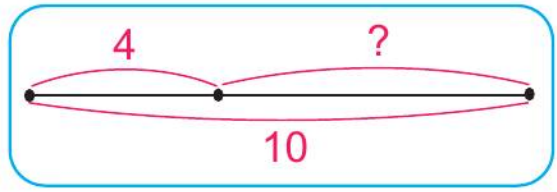

- На які дві групи можна розділити цукерки Ніни?
- Якщо від усіх 10 цукерок забрати 4 карамельки, які цукерки залишаться?
- То якою дією розв'язується задача?

2.

90 + 10 – 20	60 – 40 + 70	30 + 50 + 1
70 – 50 + 1	80 – 40 – 1	1 + 60 + 1
50 + 50 – 1	40 – 1 – 1	100 – 70 – 1

3. На столі лежало кілька столових ложок і 4 чайні, всього — 6 ложок. Скільки столових ложок було на столі?

- Повтори зміст задачі.
- Яке число означає суму всіх ложок?
- Що означає відомий доданок?
- Що означає невідомий доданок?
- Як знайти невідомий доданок?
- Запиши розв'язання і відповідь.

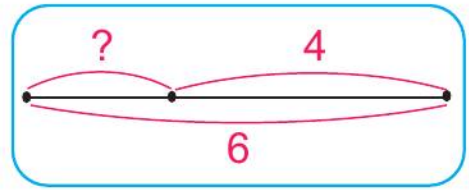

4. 6 ◯ 3 ◯ 3 = 0 6 ◯ 3 ◯ 3 = 6 10 ◯ 4 ◯ 2 = 8

1. Обчисли, використовуючи малюнок:

10 + 3	13 – 10	13 – 3
10 + 5	15 – 10	15 – 5

2.

14 – 4	19 – 10	10 + 6
5 + 10	11 – 1	14 + 1
17 + 1	13 – 3	16 – 10

3.

10 + 6 ◯ 17	17 – 1 ◯ 17	20 – 1 ◯ 19
19 ◯ 10 + 9	5 + 10 ◯ 13	14 – 4 ◯ 9

4. На грядці достигало кілька жовтих гарбузів і 6 зелених, а всього — 9 гарбузів. Скільки жовтих гарбузів достигало на грядці?

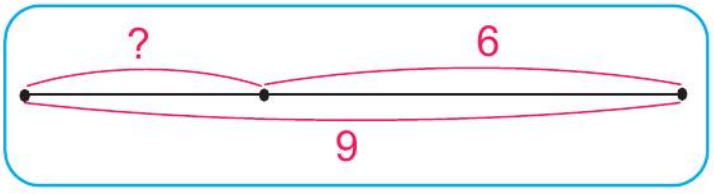

5. У річці плавало 20 гусей. Коли у воду увійшла ще одна зграя гусей, то їх стало 30. Скільки гусей увійшло в річку?

- Обери рівність, яка відповідає змісту задачі. Запиши розв'язання задачі.

20 + 30 = □ □ + 20 = 30 20 + □ = 30

6. На скільки сантиметрів перший відрізок довший, ніж другий?

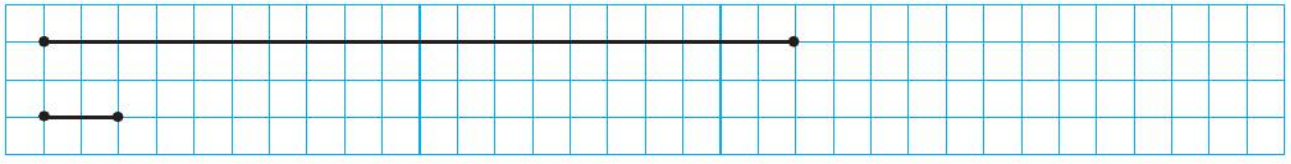

Додавання і віднімання на основі нумерації чисел у межах 100

1. Яке число має 6 десятків і 7 одиниць? 60 + 7 = □

Яке число має 6 одиниць і 7 десятків? 6 + 70 = □

Скільки залишиться, якщо від числа 85 відняти його десятки?

85 – 80 = □

Скільки залишиться, якщо від числа 85 відняти його одиниці?

85 – 5 = □

2.

79 – 9	40 + 8	96 – 90
4 + 30	99 – 9	77 – 70
20 + 6	34 – 1 – 3	59 – 1 – 50

3. Прочитай і розв'яжи задачі. Порівняй їх короткі записи, схеми і розв'язання.

а) В Анни було кілька монет у лівій кишені й 4 монети у правій, а всього 9 монет. Скільки монет було в лівій кишені?

У лівій — ?
У правій — 4
} 9

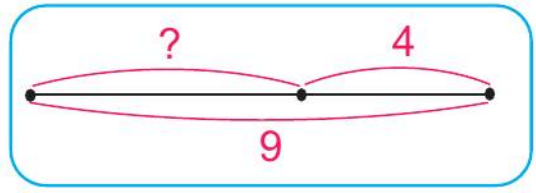

б) У Юрка було кілька монет. Старша сестра дала йому ще 4 монети, після чого їх стало 9. Скільки монет було в Юрка спочатку?

Було — ?
Дала — 4
Стало — 9

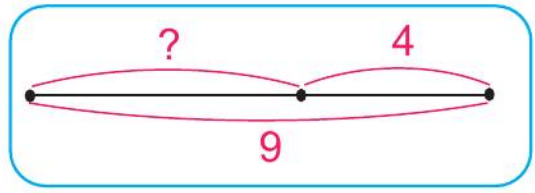

4.

42 грн – 40 грн ◯ 12 грн
69 коп. + 1 коп. ◯ 70 коп.
57 л – 7 л ◯ 60 л
14 м ◯ 98 м – 90 м
80 дм ◯ 8 дм + 70 дм
29 кг ◯ 30 кг – 1 кг

Доба. Розв'язування задач

1.

Доба — це проміжок часу між сходом сонця попереднього і наступного дня; або між заходом сонця попереднього і наступного дня; або між початком занять у школі вчора і сьогодні. Доба — це ніч, ранок, день і вечір. Доба триває 24 год.

Яка назва доби між неділею і вівторком? Між середою і п'ятницею? Між суботою і понеділком?

2. Назви́ відповідну частину доби:

- Уроки в школі починаються о 9 год ... .
- Телесеріал починається о 8 год ... .
- Рух міського транспорту закінчується о 12 год ... .
- Заняття в музичній школі починаються о 2 год ... .

3. Визнач ціну блокнота і ціну соку.

80 грн

□ грн

89 грн

8 грн

□□ грн

38 грн

4. Йогурт коштує 30 грн. Мама дала касирові купюру . Скільки гривень решти повинен дати касир мамі?

5. Лялька коштує 80 грн, а візочок для ляльки — на дешевший. Скільки коштує візочок для ляльки?

6.

39 + 1 ◯ 50 – 10 46 – 40 ◯ 10 – 3 60 + 3 ◯ 70 – 1

60 – 1 ◯ 60 + 1 70 – 20 ◯ 49 + 1 90 – 30 ◯ 30 + 40

1. Доповни до 10.

10	8	1	9	3	5	2	7	4	6
	✦	✦	✦	✦	✦	✦	✦	✦	✦

2. Назви́ пропущені числа.

10, 11, 12, 13, ☐☐, ☐☐, 16, ☐☐, ☐☐, ☐☐, 20

3.

75 – 70 + 4	28 – 8 + 40
1 + 58 – 50	62 + 1 – 3

4. 100 – 20 = 80, тому 100 > 20 на 80.

30 – 1 = 29, тому 30 > 1 на ☐☐.

25 – 5 = 20, тому 5 < 25 на ☐☐.

49 – 40 = ☐, тому 40 < 49 на ☐.

5. Квиток у зоопарк для дорослих коштує , а для дітей — . Скільки грошей потрібно заплатити за 1 квиток для дорослих і 1 дитячий?

6. Розглянь малюнок терезів. Поясни, чому права шалька терезів опущена. Які гирі потрібно зняти, щоб зрівноважити масу гуски і масу гир?

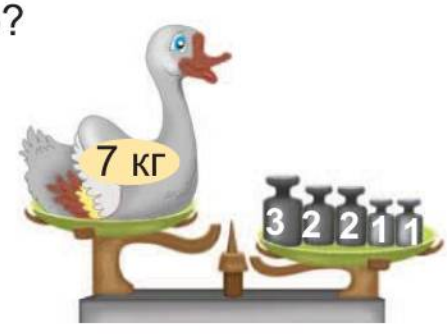

7. Є 4 прості олівці. Як п'ятьма способами їх можна розкласти в жовту і зелену коробки?

Навчальне видання

Корчевська Ольга Петрівна, **Козак** Мирослава Василівна

Математика

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Редагування: *Людмила Грибчук*
Літературне редагування: *Людмила Олійник*
Художнє оформлення: *Юлія Деркач*, *Людмила Соколик*, *Олена Сажко*, *Світлана Бедна*, *Оксана Корнєєва*
Дизайн обкладинки: *Олена Сажко*

Формат 84×108/16. 11,76 ум. др. арк., 9,99 обл.-вид. арк. Тираж _____. Замовлення № _____

Видавець, виготовлювач і розповсюджувач видавничої продукції
Редакція газети «Підручники і посібники».
46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.
Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua
Інтернет-магазин: www.pp-books.com.ua Тел. 097-50-35-376; 096-94-80-927

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

Зміст

ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ 3

Ознаки об'єктів. Кількісна лічба ..... **3**. Спільні й відмінні ознаки об'єктів ..... **4**. Порядкова лічба ..... **5**. Відношення між об'єктами ..... **6**. Просторові відношення ..... **7**.

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ ПЕРШОГО ДЕСЯТКА. ДОДАВАННЯ НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЛА 8

Число 1. Цифра 1. Точка. Пряма. Крива ..... **8**. Число 2. Цифра 2. Відрізок. Промінь ..... **9**. Більше. Менше. Стільки ж. Знак «=». Рівність ..... **10**. Число 3. Цифра 3. Трикутник ..... **11**. Порівняння чисел у межах 3 ..... **12**. Склад чисел 2 і 3 ..... **13**. Дія додавання. Знак «+» ..... **14**. Число 4. Цифра 4. Чотирикутник ..... **15**. Порівняння чисел у межах 4 ..... **16**. Склад числа 4. Додавання на основі складу чисел 3, 4 ..... **17**. Числовий промінь. Попереднє і наступне число ..... **18**. Число 5. Цифра 5. П'ятикутник ..... **19**. Порівняння чисел у межах 5 ..... **20**. Склад числа 5. Додавання на основі складу числа 5 ..... **21**. Дія віднімання. Знак «–» ..... **22**. Додавання і віднімання числа 1 ..... **23**. Число 6. Цифра 6. Шестикутник ..... **24**. Знаки «>» і «<». Порівняння чисел на основі їх місця у числовому ряду ..... **25**. Нерівність ..... **26**. Склад числа 6. Додавання на основі складу числа 6 ..... **27**. Переставний закон додавання ..... **28**. Число 7. Цифра 7. Тиждень ..... **29**. Порівняння чисел у межах 7 ..... **30**. Склад числа 7. Додавання на основі складу числа 7. Ламана ..... **31**. Число 8. Цифра 8. Многокутники ..... **32**. Порівняння чисел у межах 8 ..... **33**. Склад числа 8 ..... **34**. Число 9. Цифра 9 ..... **35**. Порівняння чисел у межах 9 ..... **36**. Склад числа 9 ..... **37**. Число 10 ..... **38**. Порівняння чисел у межах 10 ..... **39**. Склад числа 10. Додавання на основі складу числа 10 ..... **40**. Число 0. Цифра 0 ..... **41**. Додавання і віднімання з числом 0 ..... **42**. Порівняння довжин відрізків ..... **43**. Вимірювання довжин відрізків. Сантиметр ..... **44**. Вираз. Значення виразу ..... **45**. Доданки. Сума ..... **46**. Додавання і віднімання ..... **47**. Зв'язок додавання і віднімання ..... **48**.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЕЛ 2–10 49

Додавання і віднімання на основі складу чисел 2, 3, 4 ..... **49**. Додавання і віднімання на основі складу числа 5 ..... **50**. Додавання і віднімання на основі складу числа 6 ..... **51**. Додавання і віднімання на основі складу числа 7 ..... **52**. Додавання і віднімання на основі складу числа 8 ..... **53**. Додавання і віднімання на основі складу числа 9 ..... **54**. Додавання і віднімання на основі складу числа 10 ..... **55**.

ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10 56

Таблиці додавання і віднімання числа 1. Вирази на дві дії ..... **56**. Підготовка до введення задач ..... **57**. Таблиці додавання і віднімання числа 2 ..... **58**. Задачі на знаходження суми та різниці (решти) ..... **59**. Задачі на знаходження суми та різниці (продовження) ..... **61**. Стільки само. Збільшення і зменшення на 1 ..... **62**. Збільшення на 2 ..... **63**. Зменшення на 2 ..... **64**. Розв'язування задач ..... **65**. Таблиці додавання і віднімання числа 3 ..... **66**. Збільшити і зменшити на 3 ..... **67**. Розв'язування задач ..... **68**. Таблиці додавання і віднімання числа 4 ..... **69**. Побудова відрізка ..... **70**. Задачі на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць ..... **71**. Таблиці додавання і віднімання числа 5 ..... **72**. Переставний закон дії додавання. Порівняння виразу і числа ..... **73**. Таблиці додавання і віднімання числа 6. Куля. Куб ..... **74**. Складання і розв'язування задач ..... **75**. Таблиці додавання і віднімання числа 7. Піраміда. Конус ..... **76**. На́зви чисел при відніманні ..... **77**. Таблиці додавання і віднімання чисел 8 і 9. Циліндр ..... **78**. Порівняння числа і виразу ..... **79**. Маса. Кілограм ..... **80**. Місткість. Літр ..... **81**. Математичні вирази «сума» і «різниця» ..... **82**. Різницеве порівняння чисел ..... **83**. Різницеве порівняння чисел (продовження) ..... **84**. Різницеве порівняння чисел (продовження) ..... **85**. Задачі на різницеве порівняння ..... **86**. Порівняння двох виразів ..... **87**.

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ СОТНІ 88

Десяток ..... **88**. Утворення чисел другого десятка ..... **89**. На́зви і запис чисел другого десятка ..... **90**. Читання та запис чисел другого десятка ..... **91**. Одноцифрові та двоцифрові числа ..... **92**. Додавання та віднімання 1 у межах 20 ..... **93**. Годинник. Визначення часу за годинником ..... **94**. Годинник. Визначення часу за годинником (продовження) ..... **95**. Порівняння чисел у межах 20 ..... **96**. Дециметр ..... **97**. Круглі десятки. Додавання і віднімання ..... **98**. Читання та запис двоцифрових чисел ..... **99**. Запис чисел першої сотні ..... **100**. Додавання і віднімання 1 у межах 100 ..... **101**. Склад числа з десятків і одиниць ..... **102**. Метр ..... **103**. Ціна. Вартість. Гривня ..... **104**. Порівняння двоцифрових чисел ..... **105**. Знаходження невідомого доданка ..... **106**. Задачі на знаходження невідомого доданка ..... **107**. Додавання і віднімання на основі нумерації чисел у межах 20 ..... **108**. Додавання і віднімання на основі нумерації чисел у межах 100 ..... **109**. Доба. Розв'язування задач ..... **110**. Повторення ..... **111**.

Числа 11–20

	Кількість десятків кубиків і окремих кубиків	*Усього кубиків*
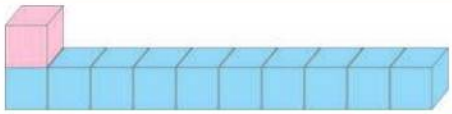	1 дес. і 1	оди-на́-дцять
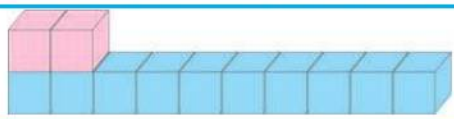	1 дес. і 2	два-на́-дцять
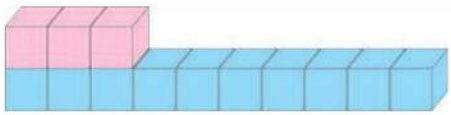	1 дес. і 3	три-на́-дцять
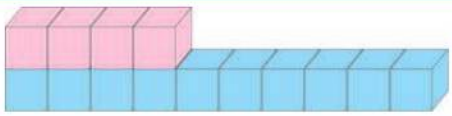	1 дес. і 4	чотир-на́-дцять
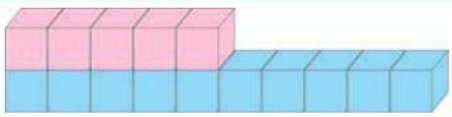	1 дес. і 5	п’ят-на́-дцять
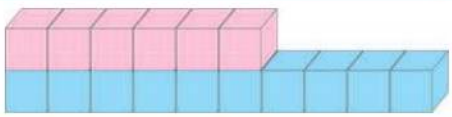	1 дес. і 6	шіст-на́-дцять
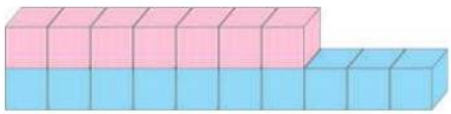	1 дес. і 7	сім-на́-дцять
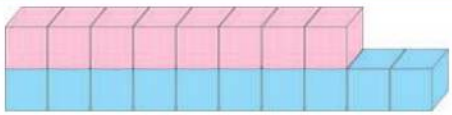	1 дес. і 8	вісім-на́-дцять
	1 дес. і 9	дев’ять-на́-дцять
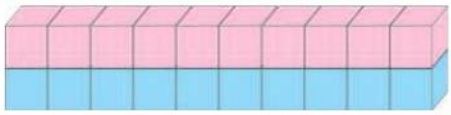	2 дес.	два́-дцять

15 + 1 = 16
15 – 1 = 14

10 + 5 = 16
15 – 5 = 10
15 – 10 = 5

Двоцифрові числа

	Десятки	*Одиниці*	*Число*
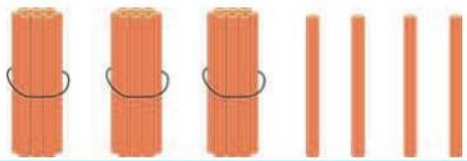	**3**	**4**	**34**
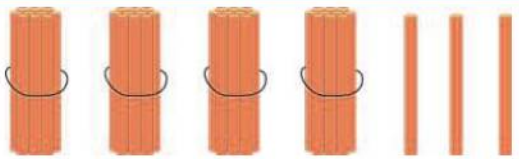	**4**	**3**	**43**
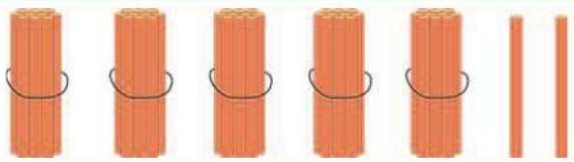	**5**	**2**	**52**
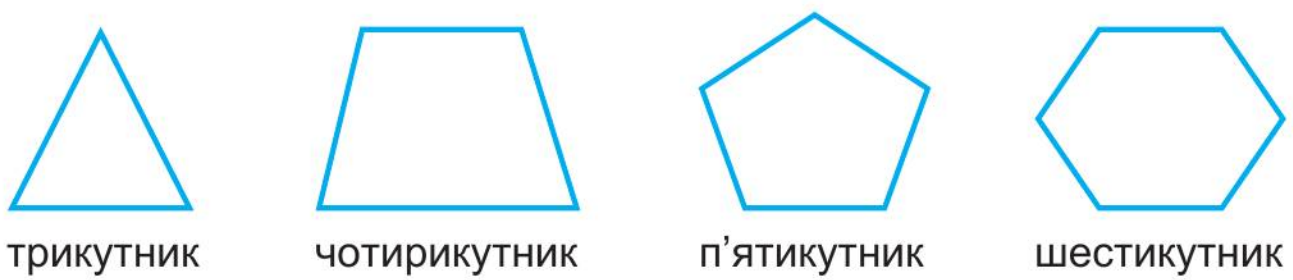
Геометричні фігури